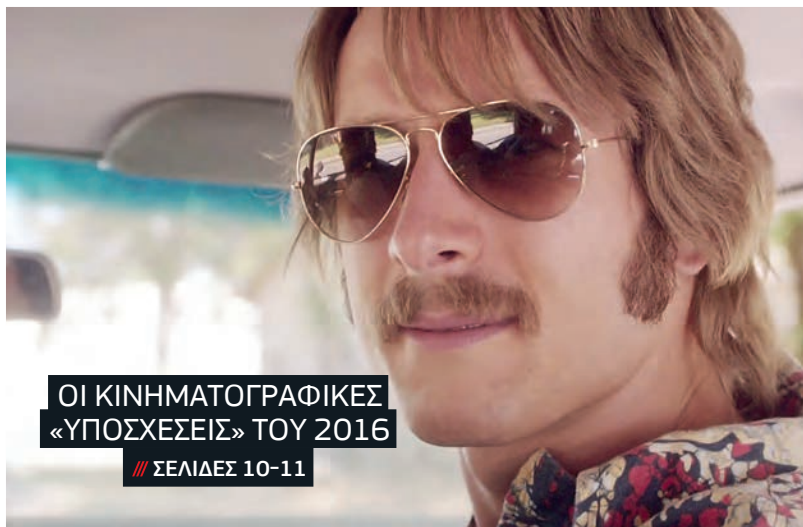

Ηδύφωνο
στα μονοπάτια του πολιτισμού

10.01.2016
www.simerini.com.cy

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπνευστικά δυστυχημένοι 🍷 Νίκος Καρούζος

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΤΕΛΙΚΟΣ

The
re-cover
project

// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

quickreek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Περί δώρου

Ένας Γάλλος κινηματογραφικός παραγωγός, φίλος του Μπελμοντό, της Ντενέβ και του Νουαρέ, αγοράζει και δωρίζει έναν κινηματογράφο σ' έναν άνθρωπο που δεν διατηρεί την παραμικρή σχέση με το star system, που θεωρείται από το σύνολο του γαλλικού Τύπου «μπεδνιστής, ψευτοφιλόσοφος, αιματοβαμμένο ανδρείκελο»

Joseph Conrad: Καρδιά του Σκότους

Ο Kurtz δεν είναι μόνον το πολιτισμένο υποκείμενο που ανακαλύπτει τον «άγριο» μέσα του: πιο καταλυτικά ανακαλύπτει μια βαθύτερη κενότητα, το υποκειμενικό ισοδύναμο της καθολικής κενότητας που περιβάλλει και ορίζει όλους μας

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

1

Oleg Pogudin

Ο κορυφαίος Ρώσος τενόρος, τραγουδιστής και εκτελεστής γνωστών διεθνών επιτυχιών σε διάφορες γλώσσες έρχεται στο Θέατρο Ριάλτο συνοδευόμενος από ορχήστρα ρωσικών λαϊκών οργάνων. Τετάρτη, 13 Ιανουαρίου, στις 19:30. Πληροφορίες-κρατήσεις: 7777745.

2

Μίλτος Πασχαλίδης

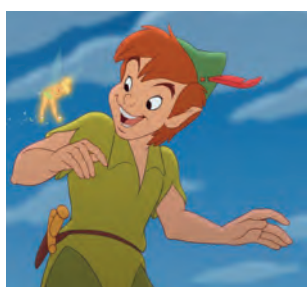
Επιστρέφει για ακόμη μια μουσική σύμπραξη με τους εκρηκτικούς Prospectus. Οι πετυχημένοι καλλιτέχνες ενώνουν τις φωνές και τη δυναμική τους και σε ταξιδεύουν με τις επιτυχίες τους, δημιουργώντας μια μουσική πανδαισία. Τετάρτη, 13 Ιανουαρίου, Μουσική Σκηνή Red, Λευκωσία. Πληρ. 22767711.

3

Yaroslav Lenzya

Ο Ουκρανός έρχεται για να μας μεταφέρει, έστω και νοερά, με τον avant-garde και experimental ήχο του, στα μεγάλα tech clubs του Βερολίνου. Σάββατο, 16 Ιανουαρίου, Klubd, Αμμοχώστου 36, παλιά Λευκωσία. Πληροφορίες: theklubd@gmail.com & www.klubd.net.

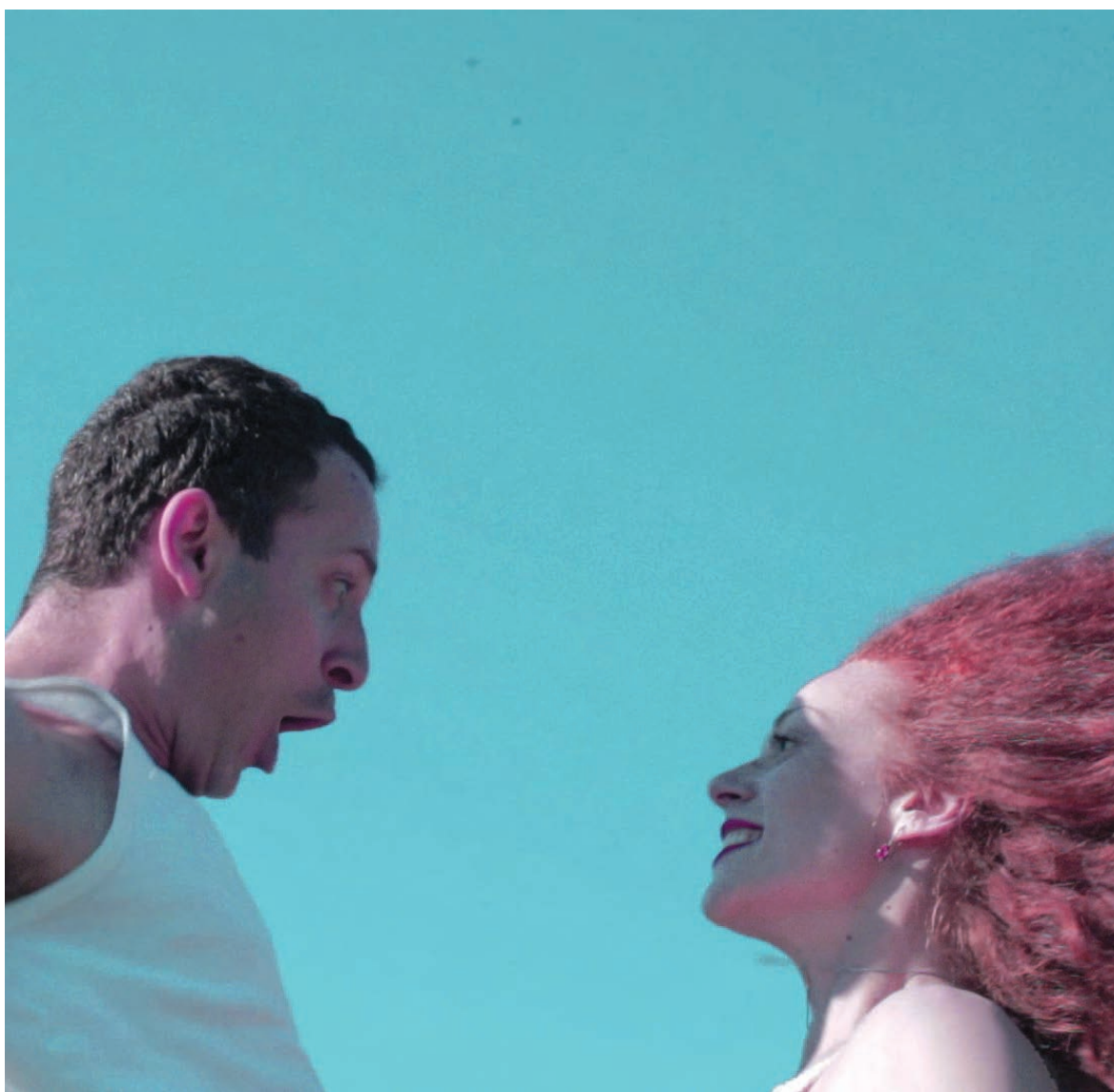

4

Πήτερ Παν

Ένα μιούζικαλ για την πραγματική έννοια της φιλίας και την αθωότητα απέναντι στην ψευτιά και την υποκρισία, σε σκηνοθεσία Χρήστου Νικολάου, μουσική Μιχάλη Ρούσου και στίχους Σταύρου Σταύρου. Σάββατο, 16 Ιανουαρίου, Θέατρο Ριάλτο, 15.00 & 16.30. Πληρ. 7777745.

Θέατρο // Ριάλτο, Λεμεσός

Μια μέρα όταν ήμασταν νέοι

Οηθοποιός και σκηνοθέτης Μάριος Μεττίς σκηνοθετεί και πρωταγωνιστεί με τις Νιόβη Χαραλάμπους και Αντωνία Χαραλάμπους στην παράσταση «Μια μέρα όταν ήμασταν νέοι», που είναι βασισμένη στο έργο του συγγραφέα Nick Payne. Το έργο εστιάζει σε δύο νέους ανθρώπους, τον Λεονάρτ και τη Βάιολετ, οι οποίοι ζουν τον έρωτά τους κλονισμένοι από την απώλεια του βόμβου που ποτέ δεν βρήκαν, όταν οι βόμβες του πολέμου αρχίζουν να πέφτουν. Μια από αυτές κτυπάει το τζάμι του ξενοδοχείου, όπου το ερωτευμένο ζευγάρι επέλεξε να περάσει την πρώτη νύχτα του, χωρίς να μπορεί ποτέ να

φανταστεί πως η ζωή τους θα γίνει θρύψαλα μαζί με το τζάμι του δωματίου και πως ποτέ δεν θα είναι όπως την έχουν φανταστεί και ονειρευτεί.

Παρακολουθούμε τους ήρωες σε τρεις ηλικιακά διαφορετικές στιγμές της ζωής τους. Τις υποσχέσεις που έδωσαν ο ένας στον άλλο, τα όνειρα που έκαναν, το πώς η ζωή άλλαξε αυτούς ή πόσο ίδιοι έμειναν. Βλέπουμε τα πράγματα που κάποτε ήταν σημαντικά γι' αυτούς και που παύουν να έχουν σημασία στο πέρασμα του χρόνου, ο οποίος αλλοιώνει τα πάντα.

Συντελεστές:

Μετάφραση/Σκηνοθεσία: Μάριος Μεττίς

Βοηθός Σκηνοθέτη: Έλενα Γεωργιάδου
Σκηνικά/Κοστούμια: Μαρίνα Χατζηλουκά
Μουσική - Σχεδιασμός Ήχου - Μουσική Επιμέλεια: Λευτέρης Μουμιτζής
Φωτισμοί: Σταύρος Τάρταρης
Οπτική Επικοινωνία: Rockthedog
Ηθοποιοί: Νιόβη Χαραλάμπους, Μάριος Μεττίς, Αντωνία Χαραλάμπους

Πληροφορίες:

Θέατρο Ριάλτο, αύριο Δευτέρα, 11 Ιανουαρίου, στις 19:30 και 21:30
Πληροφορίες/Κρατήσεις 77 77 77 45
Εισιτήρια: €12 /10 E-tickets: www.rialto.com.cy

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος Βοηθός Υπεύθυνου Έκδοσης: Μαρία Μηνά Συνεργάτες: Κωνσταντίνος Α. Ε. Παπαθανασίου Πάνης Ζελαναίος Λογίγνος Παναγή, Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασιάνης, Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, Τίτος Χριστοδούλου, Χρήστος Μιχάλαρος Μάριος Αδάμου. Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopoulosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

Ηδύφωνο

«Η Δομή»

Άρχισε στις 29 Δεκεμβρίου, με το Εργαστήρι on-site, και ολοκληρώνεται στις 16 και 17 Ιανουαρίου με την «Κατασκευή», το project makerspace «Η Δομή», στον χώρο στάθμευσης δίπλα από το Σπίτι της Συνεργασίας, απέναντι από το Λήδρα Πάλας

Sharqi

Η έκθεση και η έκδοση «Sharqi» -ο Σιρόκος στα αραβικά- αποτελείται από 27 αυτόματες φωτογραφίες κυπριακών τοπίων, τα οποία έχουν καταγραφεί σε μια περίοδο τριών χρόνων

Rowland S. Howard

Το Teenage Snuff Film είναι ένα άλμπουμ νοτισμένο στις blues καταβολές του τραγουδοποιού, με τραγούδια που λυγάνε τη νύχτα, αφορίζουν τον εύκολο πόνο και, καθώς προχωρεί, ξεμερώνει την κάθαρση με το τελευταίο άναμμα ενός καινούργιου κατευδίου πάνω στην ανάγκη για το τίποτα

Φωτογραφία // NiMAC

Sharqi

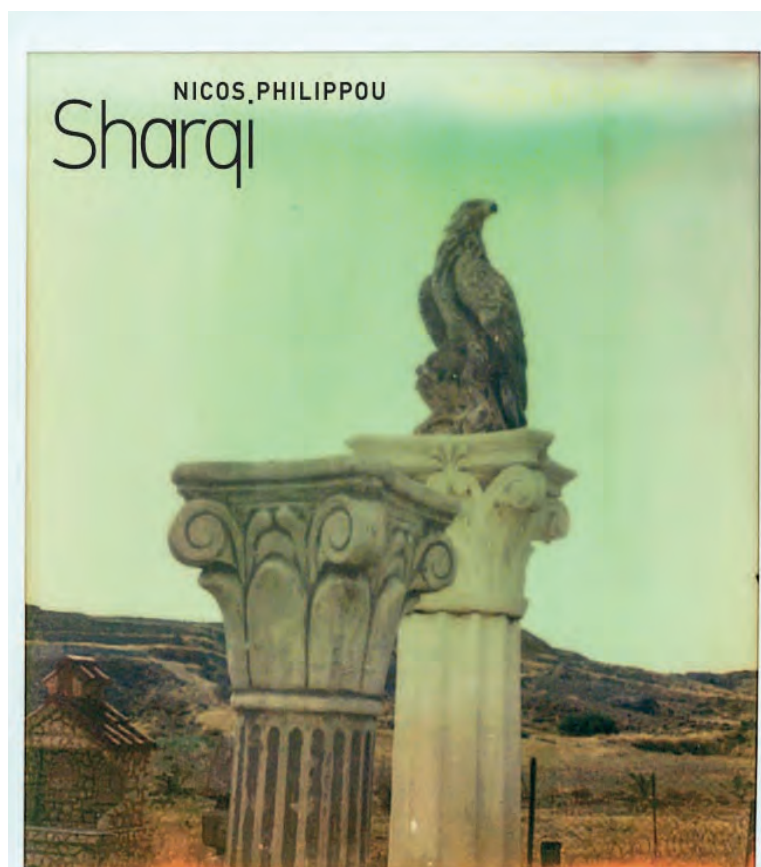
Νίκος Φιλίππου

Το Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας σε συνεργασία με το Ίδρυμα Πιερίδη εγκαινιάζει ένα νέο εκθεσιακό και εκδοτικό πρόγραμμα, με τον γενικό τίτλο «Σύγχρονες Φωτογραφικές Πρακτικές στο NiMAC». Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού θα παρουσιάζεται περιοδικά η έρευνα και η εργασία σύγχρονων φωτογράφων από την Κύπρο και το εξωτερικό. Το πρόγραμμα επιμελείται ο Γιάννης Τουμαζής. Το καινούργιο αυτό πρόγραμμα εγκαινιάζει ο φωτογράφος Νίκος Φιλίππου με την έκθεση «Sharqi», η οποία συνοδεύεται από αντίστοιχη έκδοση. Τα εγκαίνια της έκθεσης και η παρουσίαση της έκδοσης θα γίνουν την Παρασκευή, 15 Ιανουαρίου 2016, στις 20:00, στο Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, (NiMAC) και η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι το Σάββατο, 12 Μαρτίου. Την έκδοση θα παρουσιάσουν οι Γιάννης Τουμαζής, Έλενα Στυλιανού και Σταύρος Καραγιάννης.

Η έκθεση και η έκδοση «Sharqi» -ο Σιρόκος στα αραβικά- αποτελείται από 27 αυτόματες φωτογραφίες κυπριακών τοπίων, τα οποία έχουν καταγραφεί σε μια περίοδο τριών χρόνων.

Οι φωτογραφίες δείχνουν χαρακτηριστικά του κυπριακού τοπίου, τα οποία «απουσιάζουν» από τη συλλογική μας οπτική καταγραφή: ένα στεγνό, ξηρό τοπίο, σχεδόν μετα-αποκαλυπτικό, «διακοσμημένο» με κάκτους, ερπετά, φοινικόδεντρα, κόκκινες λίμνες, βιομηχανικά και μεταλλευτικά κατάλοιπα, καθώς και καλλωπιστικά αντικείμενα, όπως ψεύτικα αγρινά, αετούς και κλασικούς κίονες.

Ο Νίκος Φιλίππου είναι φωτογράφος με έντονο ενδιαφέρον για την κυπριακή λαϊκή κουλτούρα, την τοπογραφία και τον υλικό πολιτισμό. Συμμετείχε σε πολλές εκθέσεις στην Κύπρο και το εξωτερικό. Το 2010 υπήρξε ένας από τους επιμελητές της έκθεσης «Re-envisioning Cyprus», καθώς και της ομώνυμης έκδοσης. Το 2012 συμμετείχε στην έκθεση «Sense of Place: European Landscape Photography» στο BOZAR των Βρυξελλών, καθώς και στην έκθεση «στης Μαρουδιάς», στο πλαίσιο του προγράμματος σύγχρονων τέχνων «Terra Mediterranea-In Crisis», που οργάνωσε το NiMAC.

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΟ NiMAC | CONTEMPORARY PHOTOGRAPHIC PRACTICES AT NiMAC

Φωτογραφική Έκθεση και Παρουσίαση Βιβλίου

Photographic Exhibition and Book Launch

15 |01| 2016, 20:00

Διάρκεια έκθεσης

Duration of exhibition:
15 |01| 2016 - 12 |03| 2016

Ώρες λειτουργίας:

Τρίτη - Σάββατο: 10:00 - 21:00

Opening hours:

Tuesday - Saturday: 10:00 - 21:00

NiMAC

Παλιός Ηλεκτρικός 19, 1016 Λευκωσία

Paliás Ilektrikis 19, 1016 Nicosia

T: 22797400 | www.nimac.org.cy

Το 2015 το βιβλίο του «Coffee House Embellishments» παρουσιάστηκε στην έκθεση «The PhotoBook Exhibition» στο Μουσείο Μπενάκη στην Αθήνα.

Πληροφορίες:

NiMAC

Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας

- Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη | Παλιά

Ηλεκτρική|

Παλιός Ηλεκτρικός 19, 1016 Λευκωσία, T: 22797400, info@nimac.org.cy, www.nimac.org.cy

Εγκαίνια: Παρασκευή, 15 Ιανουαρίου 2016, 20:00

Διάρκεια έκθεσης: 15 Ιανουαρίου - 12 Μαρτίου 2016

Ώρες λειτουργίας έκθεσης: Τρίτη - Σάββατο, 10:00-21:00

Θέατρο // Μια μέρα Όταν Ήρασαν Νέοι

Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος (1942): Ο Λέοναρντ και η Βάιολετ είναι νέοι και ερωτευμένοι. Βρίσκονται σε ένα δωμάτιο ξενοδοχείου για να περάσουν την πρώτη τους νύχτα μαζί, αλλά ίσως και την τελευταία. Αυτός πρέπει να φύγει για τον πόλεμο. Έτος 1963: «Τώρα όλα έχουν αλλάξει. Αυτό είναι το πρόβλημα. Δεν μπορείς έτσι απλά να συνεχίσεις από εκεί που έμεινες, μπορείς;». Έτος 2002: Συναντιούνται και πάλι και σκέφτονται πόσο διαφορετικά θα μπορούσαν να ήταν τα πράγματα. Πόσο τρομακτικά διαφορετικά είναι τα πράγματα. Ο Μάριος Μεττής σκηνοθετεί και πρωταγωνιστεί μαζί με τη Νιόβη Χαραλάμπους και την Αντωνία Χαραλάμπους.

Συντελεστές:

Μετάφραση/Σκηνοθεσία: Μάριος Μεττής

Βοηθός Σκηνοθέτη: Έλενα Γεωργιάδου

Σκηνικά/Κοστούμια: Μαρίνα Χατζηλουκά

Μουσική - Σχεδιασμός Ήχου - Μουσική Επιμέλεια: Λευτέρης Μουμτζής

Φωτισμοί: Σταύρος Τάρταρος

Οπτική Επικοινωνία: Rockthedog

Ηθοποιοί: Νιόβη Χαραλάμπους, Μάριος Μεττής, Αντωνία Χαραλάμπους

Δευτέρα, 11 Ιανουαρίου, 19:30 & 21:30, Θέατρο Ριάλτο, Λεμεσός.

Πληροφορίες: 7777745.

Θέατρο // Η Ακρόαση - NT Live

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης Πάφος 2017 συνδέει την Πάφο με τον κόσμο των τεχνών και του πολιτισμού μέσα και από το πρόγραμμα National Theatre Live, το οποίο μεταδίδει ζωντανά σε όλο τον κόσμο κάποιες από τις καλύτερες θεατρικές παραστάσεις του Βασιλικού Εθνικού Θεάτρου του Λονδίνου. Πρώτη παράσταση, μια από τις μεγαλύτερες επιτυχίες του Βασιλικού Εθνικού Θεάτρου, «Η Ακρόαση», με πρωταγωνίστρια την εξαιρετη ηθοποιό Helen Mirren στον ρόλο της Βασίλισσας Ελισάβετ

II. Το έργο επικεντρώνεται στην καθηρωμένη εβδομαδιαία συνάντηση, στα Ανάκτορα του Buckingham, γνωστή ως «Η Ακρόαση», μεταξύ της Βασίλισσας και του κάθε Πρωθυπουργού αντίστοιχα για 60 χρόνια, το περιεχόμενο της οποίας δεν γνώριζε κανείς. Σε σκηνοθεσία του βραβευμένου με Όσκαρ σκηνοθέτη Stephen Daldry (Billy Elliot, The Hours). Με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους. Τετάρτη, 13 Ιανουαρίου, στις 20:00, Πολυχώρος Πολιτισμού - Παλιά Ηλεκτρική, Πάφος. Πληροφορίες: 26932017.

Εικαστικά // Ξανά Μαζί

Η ZMART γκαλερί του Μουσείου Τεχνών Λουκίας & Μιχαλάκη Ζαμπέλα θα φιλοξενήσει από τις 18 μέχρι 30 Ιανουαρίου 2016 τη δικτυωτική έκθεση κεραμικής τέχνης με τίτλο, Ξανά Μαζί. Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι καλλιτέχνες συνεντρώνονται στην έκθεση αυτή, παρουσιάζοντας πολύμορφες προτάσεις που αντιπροσωπεύουν τις σύγχρονες τάσεις της κεραμικής τέχνης στην Κύπρο. Τα έργα αποτελούν την τελευταία δουλειά των είκοσι καλλιτεχνών, οι οποίοι δημιουργούν κεραμικές εγκαταστάσεις, όπως επίσης γεωμετρικές και αφηρημένες κεραμικές φόρμες. Η

έκθεση έχει προηγηθεί στον πολιτιστικό χώρο Sanakli Ev Mózesi στη Λευκωσία. Την κοινή δράση επιμελούνται ο Βάσσος Δημητρίου και η Semral Φτζαν, με την υποστήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Η έκθεση θα εγκαινιαστεί από τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη, τη Δευτέρα, στις 18 Ιανουαρίου και ώρα 19:00. Ώρες Λειτουργίας: Δευτέρα - Πέμπτη: 10:00 - 13:00 & 15:00 - 18:00 Παρασκευή: 10:00 - 13:00 & 15:00 - 19:00 Σάββατο: 10:00 - 18:00

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Δ. Ποταμίτης: «Ο άλλος Δημήτριος»

Αναδιφήσεις // «Κι η θάλασσα φουρτουνιασμένη κι ύστερα νεκρή/Κι ο ήλιος χαμένος και πάλι κερδισμένος /Κι ο άνθρωπος πανταχού και εσαεί/Και εις τους αιώνας και εις τα όρη ερημωμένος»

Σάββατο του Λαζάρου, 7 Απριλίου του 2012. Μόλις έχω πει τον καφέ μου στο καφενείο του φίλου Σύμη Σουκιούρογλου, «Καλά Καθούμενα», στην παλιά Λευκωσία, κι οδεύω απ' τη στοά στην άλλη τη στοά που γινότανε το «Γυναικοπάζαρο» να χαζέψω τιςπραμάτειες και ν' αναμειχτώ με τον κόσμο. Κάποιοι πάγκοι πουλούσανε και βιβλία. Ένας παλιατζής είχε φύρδην-μίγδην απλώσει βιβλία, δίσκους, κασέτες κι άλλα διάφορα μεταχειρισμένα που επέπτενε ένας νεαρός μεροκαματιάρης μετανάστης από το Πακιστάν. Το βλέμμα μου πέφτει στη ράχη ενός φαινομενικά «ευτελούς» βιβλίου με κόκκινο εξώφυλλο που έγραφε με μαύρα γράμματα μικρά: «δ. ποταμίτης, ο άλλος δημήτριος». Να που η θεά Τύχη των ικνηλατών/ανιχνευτών βιβλίων, τους συναντούσε και πάλι. Ο έμπορος μου ζήτησε δύο ευρώ, του έδωσα ένα (μια και δεν μου γούσταρε η φυσιογνωμία του, έτσι όπως με κοίταξε απαξιωτικά που διάλεξα ν' αγοράσω ένα βιβλίο) κι έβαλα διακριτικά άλλα δύο στην τσέπη του φουκαρά μισταρκού, κάνοντάς του νόημα να μη μιλήσει.

Η αρχική ιδιοκτήτρια του βιβλίου

Χαρισμένο από τη Λίλια στη φίλη της Κάλλια, το βιβλίο, τα Χριστούγεννα του 1971. Το εξώφυλλο και την πρώτη σελίδα κοσμούν δύο σφραγίδες της αποδέκτριας του δώρου και αρχικής ιδιοκτήτριας του βιβλίου, Κάλλιας Π. Τσίτας, με αριθμό βιβλιοθήκης 5 και χρονιά την προαναφερόμενη. Κάποια σχέδια με παστέλ συμπληρώνουν τη «διακόσμηση» των εσωτερικών σελίδων από χέρι... «άγνωστο». Πώς, τώρα, κατέληξε στα συμπράγκαλα του παλιατζή... άδηλο. Στα δικά μου, πάντως, νομίμως (αν και χωρίς απόδειξη αγοράς) και με τη θεά Τύχη, όπως ανέφερα, αρωγό!

Πρόκειται για το βιβλίο, του Δ. Ποταμίτη, που τυπώνεται και κυκλοφορεί στη σειρά των εκδόσεων του περιοδικού «Λωτός», στην Αθήνα, το зоφρο έτος 1970. Έχουν προηγηθεί οι ποιητικές συλλογές «Συμπόσιο», 1964, και «Η δολοφονία των αγγέλων από τα γουέστερν και τη φορμάικα και η αποδημία του μικροαστού κ. Δημητρίου Ποταμίτη παρά δήμον ονειρών», 1967. Αφιερωμένο στη μητέρα του, χωρίζεται σε τρεις ενότητες: «Ο άλλος Δημήτριος», «Τα παιχνίδια» και «Το πουλί της φωτιάς». Το κλειδί της συλλογής βρίσκεται στα κυρτά γράμματα/στοιχεία της συλλογής, όπου ο ποιητής εμπνεύμενος, αρχικά, από το πρώτο βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης, «Γένεσις», αναμετρείται με τον θεϊκό λόγο που αφορά στον Νώε, στην Κιβωτό και στον Κατακλυσμό: «Και η κιβωτός θα πληρωθή με πουλιά ερπετά/Και η κιβωτός θα πληρωθή με τραγούδια με άρπες/Και δεν θα υπάρξει πια θέση για τόνειρο/Ανάμεσα στις βρο-

χές και τις λάσπες», σ. 15, (δεν τίθεται θέμα ορθογραφικών λαθών, ο ποιητής χρησιμοποιεί την παλιά γραφή). Και επανέρχεται στη σελίδα 17: «Και θα εκμηδενιστή ο κατακλυσμός/Και επί του όρου Αραράτ θα βαδίσης/Και κει θα θης έναν κήπο μαγικό/Και χρέος σου να τον διασχίσης». Στη δεύτερη ενότητα της συλλογής και στο ποίημα «Επίλογος» (σ. 34), ο Ποταμίτης γράφει (με κυρτά), ίσως, το αποκαλυπτικότερο και το πλέον σημερινό/σύγχρονο ποίημα που θα μπορούσε να εμπνευστεί ένας αληθινός ποιητής από τούτα εδώ τα χώματα: «Πώς μας κάνετε έτσι ωρέ μανάδες/Κυτώ τα μάτια μου στον καθρέφτη/Αυτό ωρέ το πρόσωπο δεν είναι το δικό μου/Τι μαχαιριά είναι πάλι αυτή/Στο στήθος μου από κάτω/Ποιος Τούρκος μου τη φύτεψε/Ποιος άπιστος με κυνηγά/Μηδέ Τούρκος στη φύτεψε/Μηδ' άπιστος σε κυνηγά/Αυτό δεν είν' λαβωματιά/Αυτό είν' η μαύρη μοναξιά/Πώς μας κάνετε έτσι ωρέ παιδιά». Ο ποιητής κι ο λόγος του λανθασμένα, φορές, αναφέρεται ως προφητικός από τους πολυδιαβασμένους και σχολαστικούς κατοπινοούς μελετητές. Είναι η θεϊκή προέλευση της εμπνεύσεως που μπορεί, σύμφωνα με το παρελθόν και το παρόν, να εικάσει το μέλλον: «Τούτο το παρελθόν Δημήτριο/Έχει πολλή φαντασία στο κορμί του/Σε λέω Δημήτριο/Κι' ασ τους να νομίζουν πως μιλώ με τον εαυτό μου/Να επιμέννς λοιπόν/Κι' as

έρθουν βρυκόλακες να ερημώσουν το σπίτι σου/Είμαι σταθερός στο πατρικό τοπίο/Στη δική μου ελευθερία/Μια μέρα θα λογαριαστούμε μαζί Δημήτριο/Την επιμονή των ποιημάτων/Την δική μας επιμονή/Στο ανύπαρκο του θανάτου» (σ.18). Κι ωσάν τον Ερμή τον τρισεμίτο, αυτός ο ποιητής, ο Δημήτριος Ποταμίτης, ολοκληρώνει τη σημαίνουσα και σημαίνουσα αυτή συλλογή με το ομότιτλο της τρίτης ενότητας, «Το πουλί της φωτιάς»: «Τούτη η φωτιά/Ήταν ό,τι κυνήγησα/Ό,τι με κυνήγησε/Ό,τι αγάπησα/Ό,τι με αγάπησε/Πέρα απ' τα χρώματα/Γυμνός/Αόρατος/Αδιαμόρφωτος/Αεικίνητος/Πουλί της φωτιάς/Και ποίηση/Χωρίς συνήθειες/Και αμετανόητος» (σ. 46).

Ο Δημήτριος Ποταμίτης

Κανονικά δεν θα έπρεπε καν να χρειάζεται να γράψει κανείς κάποια βιογραφικά στοιχεία γι' αυτόν τον τεράστιο καλλιτέχνη και πρωτίστως ποιητή. Όμως, επειδή ζούμε στην εποχή της άρσης του αυτονόητου και της πλήρους αμνησίας έως αγραμματοσύνης, αρκούμαι στην καταγραφή/αντιγραφή όσων ελαχίστων εκμαίευσα από τη «Βικιπαίδεια».

Γεννήθηκε στη Λεμεσό της Κύπρου τον Μάρτιο του 1945. Η μητέρα του, Αμαρυλλίς Παπαδοπούλου, ήταν φιλόλογος και γυμνασιάρχης, κι είχε ανεβάσει με τους μαθητές της πολλές αρχαίες τραγωδίες. Ο Δ. Ποταμίτης

αποφοίτησε από το γυμνάσιο Αμμοχώστου και ήρθε στην Ελλάδα το 1962. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και συγχρόνως στη Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου με δασκάλους τον Άγγελο Τερζάκη και την Κατίνα Παζινού.

Λέει σε συνέντευξή του στη δημοσιογράφο Ν. Κοντάρου-Ρασσιά: «Σαν Κύπριος που μεγάλωσε με μονομανίες και ιδεολογίες σε μια χώρα που εξακολουθεί να έχει εθνικά ιδεώδη, δεν μπορούσα να μη γίνω ιδεολόγος. Είναι στάση ζωής αυτό. Όταν, λοιπόν, ιδεολόγος και κυπριακό μουλάρι, έβαλα στόχο να μην κάνω κάτι αν δεν αρέσει. Δεν με ενδιέφερε αν θα πεινάσω. Είχα μια ακαταδεξιά στα εύκολα, που στην Ελλάδα ήταν και τα εμπορικά. Κλείνοντας ο Αλέξης Σολομός το «Προσκήνιο», που μαζί με το «Θέατρο Τέχνης» ήταν τα μοναδικά τότε θέατρα ποιότητας, αποφάσισα να δημιουργήσω το «Θέατρο Έρευνας». Ξεκίνησα με 30.000 δραχμές που μου έδωσε η μητέρα μου, το 1972. Το «Θέατρο Έρευνας» χτίστηκε σχεδόν με τα χέρια».

Πεθαίνει στον Πειραιά στις 23 Φεβρουαρίου του 2003. Ποιος; Ο Δημήτριος Ποταμίτης, με εθνικότητα ελληνική και υπηκοότητα κυπριακή, ο ηθοποιός, ο σκηνοθέτης, ο συγγραφέας και ο... Ποιητής! Τα άπαντα ποιητικά του κυκλοφόρησαν από τις εκδόσεις Κασιανιώτη, στην Αθήνα, το 2007, με τον τίτλο «Ποιήματα 1964-2003».

www.simerini.com.cy

George Melies:

«Ο εφευρέτης του κινηματογράφου»

Αφιέρωμα // «Δεν πίστευε στο συμπαγές των στερεών σωμάτων, στην υγρασία των υγρών, στη θλίψη και την πλήξη, στην ακινησία του πνεύματος, στην ορθολογιστική λογική»

Ιος ενός ευκατάστατου Γάλλου υποδηματοποιού και της Ολλανδής γυναίκας του, που επίσης ασχολείτο με τις επιχειρήσεις υποδημάτων, ο Maries George Jean Melies γεννήθηκε στο Παρίσι στις 8 Δεκεμβρίου του 1861. Κατά τη διάρκεια των σχολικών του χρόνων, στο Lycie Imperial, προκαλούσε συνεχώς την επίπληξη των δασκάλων του, μια και συνήθιζε να γεμίζει τα τετράδιά του με τις καρικατούρες τους. Ένα ακόμα πάθος του ήταν οι μαριονέτες και κατασκεύασε τις δικές του, ανεβάζοντας μικρά έργα για κουκλοθέατρο, στην ηλικία μόλις των 10 ετών. Σ' αυτήν περίπου την ηλικία δέχτηκε ακόμα μία ισχυρή επιρροή που θα τον οδηγούσε αργότερα να ακολουθήσει καριέρα στη σκηνή: επισκέφτηκε για πρώτη φορά θέατρο, παρακολουθώντας μία παράσταση του Jean Eugène Robert-Houdin - ένας από τους μεγαλύτερους μάγους-θαυματοποιούς της εποχής, που είχε επηρεαστεί από τον Αμερικανό ταχυδακτυλουργό Harry Houdini και προς τιμήν του είχε προσθέσει το όνομά του στο δικό του. Αρχικά ο Melies είχε τη φιλοδοξία να γίνει ζωγράφος, αλλά ο πατέρας του επέμενε πως έπρεπε να ασχοληθεί με την οικογενειακή επιχείρηση. Κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής του θητείας, είχε την τύχη να τοποθετηθεί σε μία φρουρά κοντά στο κτήμα του Robert-Houdin, απ' τον οποίο και απέκτησε κάποιες γνώσεις την περίοδο εκείνη. Μετά το πέρας της θητείας του, ο νεαρός Melies στάλθηκε στο Λονδίνο, με σκοπό να μάθει όσο πιο καλά γινόταν την αγγλική γλώσσα, για να αναλάβει το εκεί υποκατάστημα της επιχείρησης υποδημάτων που σκόπευε να ανοίξει ο πατέρας του. Όμως τα σχέδια του Melies ήταν άλλα. Με την επιστροφή του στο Παρίσι, εργάστηκε για ένα χρονικό διάστημα στην οικογενειακή επιχείρηση και όταν ο πατέρας του αποφάσισε να αποσυρθεί, επέλεξε να ασχοληθεί με τον χώρο του θεάματος. Πριν από την ενασχόλησή του με τον κινηματογράφο, ήταν θαυματοποιός και ταχυδακτυλουργός στο θέατρο Robert-Houdin (το οποίο είχε αγοράσει με το μερίδιό του από την οικογενειακή επιχείρηση), πραγματοποιώντας εμφανίσεις επί σκηνής. Το ενδιαφέρον του για τον κινηματογράφο ξεκίνησε με την προβολή ταινιών από τους αδελφούς Λιμίερ, το 1895. Ένα χρόνο αργότερα, άρχισε να σκηνοθετεί ο ίδιος ταινίες, παρουσιάζοντας σε πολλές από αυτές ταχυδακτυλουργικά θεάματα. Εκτιμάται ότι συνολικά σκηνοθέτησε περισσότερες από 500 ταινίες από το 1896 μέχρι το 1914, κυμαινόμενης διάρκειας από ένα έως σαράντα λεπτά, από τις οποίες μόνο 170 έχουν σωθεί. Η πιο

δημοφιλής ταινία του Melies είναι το «Ταξίδι στη Σελήνη-Le voyage dans la lune», όπου περιγράφεται κινηματογραφικά για πρώτη φορά ένα διαστημικό ταξίδι, αποτελώντας μία πρώτη μορφή ταινίας επιστημονικής φαντασίας. Ο Melies φέρεται επίσης ως ο δημιουργός της πρώτης ταινίας τρόμου, «Το Κάστρο του Διαβόλου-Le Manoir du Diable» (1896) καθώς και των πρώτων έγχρωμων ταινιών, τις οποίες κατάφερε να δημιουργήσει χρωματίζοντας τα κινηματογραφικά καρέ με το χέρι. Το 1913, η κινηματογραφική εταιρεία που είχε ιδρύσει πτώχευσε, γεγονός που τον απομάκρυνε από τον χώρο του κινηματογράφου, ενώ μεγάλο μέρος των έργων του καταστράφηκε. Η συνεισφορά του επανεκτιμήθηκε αργότερα από την ομάδα των υπερρεαλιστών, ενώ το 1931 του απονεμήθηκε το «Βραβείο της Λεγεώνας της Τιμής» και του παραχωρήθηκε δωρεάν ένα διαμέρισμα, όπου και πέρασε ήσυχα τα τελευταία χρόνια της πολυκύμαντης ζωής του. Πέθανε στις 21 Ιανουαρίου του 1938, στο Παρίσι.

Ένα ντοκουμέντο

Ο Άδωνις Κύρου (Αθήνα 1923-Παρίσι

1985) υπήρξε γνωστός κριτικός, σκηνοθέτης και συγγραφέας που έδρασε στη Γαλλία. Στο μνημειώδες βιβλίο του «Le surrrealisme au cinema» (1952, 1963) αφιερώνει ένα ολόκληρο κεφάλαιο στον George Melies, σκιαγραφώντας και εκθειάζοντας την πορεία αυτού του απίθανου πρωτοπόρου κινηματογραφιστή-σκηνοθέτη. Η μοναδική έκδοση που υπάρχει στην ελληνική γλώσσα είναι αυτή από τις εκδόσεις Κάλβος του 1976, σε μετάφραση της Ευγενίας Χατζίκου, με τον τίτλο «Ο σουρεαλισμός στον κινηματογράφο». Από τις σελίδες 74-79 του βιβλίου, το κεφάλαιο δηλαδή που αναφέρεται στον Milits, παραθέτουμε τρία αποσπάσματα, μέσα από τα οποία περιγράφεται, με το ιδιαίτερο ύφος του Κύρου, η ιδιοφυής περίπτωση και η συνεισφορά στην 7η τέχνη του «θαυματοποιού», Melies.

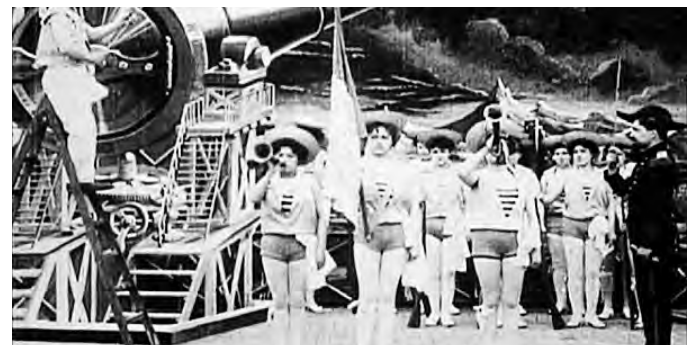
«Μια ημέρα ο Μελιές είχε τοποθετήσει την κάμερά του στην πλατεία Όπερα και κινηματογράφησε ό,τι συνέβαινε μπροστά στον φακό του. Η μηχανή κάποια στιγμή έπαθε εμπλοκή για δύο δευτερόλεπτα, αλλά ο Μελιές δεν το αντιλήφθηκε παρά μόνο όταν πρόβαλε την ταινία. Πριν από την εμπλοκή ένα λεωφορείο έμπαινε απ' τα

δεξιά του κάδρου, ύστερα όμως από τη διακοπή, ο φακός είχε αποτυπώσει μια νεκροφόρα που έκανε την ίδια διαδρομή. Στην προβολή, το λεωφορείο μεταμορφωνόταν ξαφνικά σε νεκροφόρα. Η τύχη είχε ανοίξει τα μάτια εκείνου που είναι ο μόνος εφευρέτης του κινηματογράφου. Άρπαξε τη σημασία της μεταμόρφωσης και ξεχείλισε το φιλμ με τα όνειρά του. Ξαν τον οργανοποιό Σεβάλ, κέρδισε αυτό το τέλειο μίγμα της ονειρικής πραγματικότητας και του πραγματοποιήσιμου ονείρου. Το όνειρο και η ζωή του, οι ταινίες και τα όνειρά του, τα όνειρα των ταινιών του και η ζωή των ονείρων του περνούν απ' το κωνί (που είναι η μηχανή λήψης) για να ξαναβγούν ομοιογενή. Να, ο φιλοσοφικός λίθος του κινηματογράφου!».

«Να πώς ο ίδιος ο Μελιές περιγράφει την πιο σημαντική περίοδο της ζωής του, βγαλμένη από την αυτοβιογραφία, που έγραφε το 1928 για τον Πολ Ζιλόν: «Ο Ζορζ Μελιές ρίχνει τον κινηματογράφο στον θεατρικό, θεαματικό δρόμο και εγκαινιάζει τα μεγάλα έργα με κοστούμια και θεαματική σκηνοθεσία, ιστορικές αναπαραστάσεις, δράματα, κωμωδίες, όπερες. Ανακαλύπτει, διαδοχικά, σχεδόν όλες τις τε-

χνικές μεθόδους που καθορίζονται με τον όρο 'τρικ' και που έκαναν άπειρες τις δυνατότητες του κινηματογράφου. Γίνεται με παγκόσμια επιτυχία ειδικός στην ψευδαίσθηση, στη μαγεία και στα φανταστικά ταξίδια. Είναι ταυτόχρονα σε όλα του τα έργα σεναριογράφος, σκηνογράφος, σκηνοθέτης και βασικός ηθοποιός. Εργάζεται μόνο σε δικά του σενάρια, σχεδόν όλα φανταστικά». Και από το 1896 μέχρι το 1913, πολλαπλασιάζει τα ταχυδακτυλουργικά τεχνάσματα. Ανακαλύπτει πάλι το παιχνίδι με τα σχοινιά των φακίρηδων, περιδιδάβει με τους εφιάλτες και τα ρόδινα όνειρα, ακολουθεί τους αλχημιστές στις κάβες τους, μεταφέρει στο στούντιο ναυμαχίες κ.ά.».

«Ο Μελιές δεν πίστευε στο συμπαγές των στερεών σωμάτων, στην υγρασία των υγρών, στη θλίψη και την πλήξη, στην ακινησία του πνεύματος, στην ορθολογιστική λογική. Θα έπρεπε να αναφερθούν όλες οι ταινίες του Μελιές, να ανοικτεί η τεράστια ταχυδακτυλουργική βεντάλια, όπου εμφανίζονται και εξαφανίζονται κατά βούληση μισόγυμνες κυρίες, γενειοφόροι κύριοι, λουλούδια, ζώα... πρωτόγνωρα πάντα θαύματα».

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Γιάννης Ζελιαναίος // giannizelianaios@yahoo.gr

Χορδές που έβγαζαν αίμα

Yπήρχαν κάτι άγρια αγόρια κάποτε που στέκονταν δίπλα στην πόρτα, έπιναν λίμνες αλκοόλ, γέμιζαν ναρκωτικά τα μυαλά τους, γυρνούσαν τις περισσότερες φορές σκόπιμα στους κακόφημους δρόμους της Μελβούρνης περιμένοντας το επόμενο τραγούδι να βολτάρει στο κεφάλι και στα χείλη τους και, μέσα σε όλα αυτά, γυρνώντας σπίτι πολλές στιγμές μετά, έφτιαχναν μπάντες όταν απλώς ένα ξεχαρβαλωμένο σετ από τύμπανα και μια μεταχειρισμένη κιθάρα ήταν αρκετά για να ξεβγάλουν τις ανήμερες μουσικές που κινούσαν στις φλέβες τους. Ήταν τα πρώτα χρόνια των '70 καθώς οι Boys Next Door του Nick Cave, του Mick Harvey και του Phill Calvert θα περίμεναν κάποια χρόνια αργότερα να έρθει ένας κιθαρίστας, άσχημος στο πρόσωπο μα ευφύεστατος πάνω στο παίξιμο, ώστε να τους φτιάξει έναν αναγνωρίσιμο ήχο που θα έμενε στην ιστορία. Ο κιθαρίστας δεν ήταν κανένας άλλος παρά ο Rowland S. Howard και τα υπόλοιπα από εκεί και πέρα ήταν Γενέθλια Πάρτι και Κακοί Σπόροι που θα έγραφαν μια ακόμη μουσική ιστορία, σε μια από τις καλύτερες σκηνές που έμειναν στους καιρούς. Οι The Birthday Party και μετέπειτα οι Bad Seeds, βέβαια, από εκείνη την πρώτη τους μορφή θα άλλαζαν πολλές φορές το line up τους, μιας και κόσμος ερχόταν και κόσμος έφευγε από τη σκιά του Nick Cave. Για τον αναγνωριστικό τους ήχο όμως, που συμμαζεύτηκε ώστε να

μην ακούγονται ως άλλη μια ανούσια οργισμένη μπάντα της εποχής, ευθύνεται ο Rowland S. Howard. Η μουσική ιστορία έχει αποδείξει, άλλωστε, πολλάκις ότι τα μεγάλα συγκροτήματα έπρεπε πάντοτε να τα απαρτίσουν διαφορετικοί χαρακτήρες και ιδιοσυγκρασίες, όπου ο ένας συμπληρώνει και βάζει σε τάξη τις αδυναμίες του άλλου.

Πέρασαν από τότε πάνω από 35 ολόκληρα χρόνια και από τη μέρα που ο Howard μπήκε στην συμμορία με τα αγόρια δίπλα στην πόρτα. Η μουσική έκλινε το ρήμα «αλλάζω» σε όλους τους χρόνους, μα η κιθάρα του παρέμεινε απ' τις πιο χαρακτηριστικές της αυστραλέζικης underground σκηνής. Διόλου τυχαίο, άλλωστε, πως από τον θάνατό του στις 30 Δεκεμβρίου του 2009 και μετά, έχουν γίνει πάμπολλα αφιερώματα σε μουσικά sites και περιοδικά, ντοκιμαντέρ, tribute albums, συλλογές, δηλώσεις από μουσικούς συνοδοιπόρους του που μνημονεύουν το πόσο συγκεντρωμένος ήταν ο Howard στο να δουλεύει με τις ώρες φτιάχνοντας τον ήχο του, διορθώνοντας το παίξιμό του για να αναγνωρίζεται με την πρώτη γρατζουνιά πάνω στις παραμορφωμένες του χορδές. Τα blues από την άγρια, σύγχρονη, σκοτεινή και βρόμικη πλευρά τους. Το μελίξιο post punk που ανάβει το κερί στην πιο μαύρη νύχτα. Ο εφιάλτης που σε κυνηγάει αδυσώπητα σε ένα μαρκαρισμένο δωμάτιο φτηνού ξενοδοχείου. Ο έρωτας με το ζόρι και η αγάπη με το στανιό. Τα τσιγάρα που πνίγουν ανήμερες κάμαρες και

τα φιλιά στις καρδιές που απάχθηκαν. Αυτή ήταν η μουσική του Rowland S. Howard αφότου έφυγε από το λεωφορείο που οδηγούσε ο Cave. Που ξεκίνησε με τον κολλητό του Nikki Sudden, πένθησε γοερά όταν εκείνος έφυγε, που δημιούργησε τους These Immortal Souls κι έγινε ο καλύτερος φίλος του αρπακτικού που ονομάζεται Lydia Lunch, ερχόμενος πάντα να δώσει βοήθεια όποτε τον ζητούσε ο Mick Harvey στους προσωπικούς του δίσκους.

Το 1999 θα κυκλοφορήσει την πρώτη του solo δουλειά, με τίτλο Teenage Snuff Film.

Είχε φτάσει μια εκείνη η στιγμή που έπρεπε μακριά από τους συνεργάτες και φίλους, τις συνεργασίες και τις συμμετοχές, να δηλώσει το όνομά του στα μουσικά καρακάματα με τον τρόπο που μόνο αυτός ήξερε. Στα 40 του χρόνια μια και μια δεκαετία ακριβώς πριν κυκλοφορήσει τον δεύτερο και στερνό του δίσκο, λίγο πριν φύγει για την άλλη πλευρά, ο ντροπαλός, συνεσταλμένος με το punk μαλλί Αυστραλός μουσικός θα αποδείξει μια για πάντα γιατί θεωρείται ένας από τους πιο ιδιαίτερους κιθαρίστες του σύγχρονου rock. Το Teenage Snuff Film είναι ένα άλμπουμ νοτιομένο στις blues καταβολές του τραγουδοποιού, με τραγούδια που λυγάνε τη νύχτα, αφορίζουν τον εύκολο πόνο και, καθώς προχωρεί, ξεμερώνει την κάθαρση με το τελευταίο άναμμα ενός καινούργιου κατευόδιου πάνω στην ανάγκη για το τίποτα. Οι στίχοι του Sleep Alone που κλείνουν το

άλμπουμ μολογάνε: Αυτό είναι το ταξίδι στην άκρη της νύχτας, δεν έχω συντρόφους, μόνο τον Σελίν στο πλάι μου. Δε χρειάζομαι τίποτα κι από κανέναν, η βελόνα είναι στο κόκκινο, τίποτα για να χάσω, τα πάντα είναι νεκρά.

Πριν κλείσει και η προηγούμενη δεκαετία, ο Howard έβγαλε τον δεύτερο του δίσκο που έμελλε να είναι και τα τελευταία τραγούδια που θα έλεγε στη ζωή του. Το Pop Crimes του 2009 ήταν άμεση ανάγκη για εκείνον να ηχογραφηθεί, μιας και ο καρκίνος που είχε στο συκώτι είχε αρχίσει να τον καταβάλλει και οι μέρες μετρούσαν μια ανάποδα. Η ανατριχιαστική διασκευή του στο Nothin' του Townes Van Zandt (βλέπε προηγούμενο Ηδύφωνο) σάματος να ήταν η συνέχεια στο Sleep Alone και η τελειωτική του απάντηση στο πώς υμνείς τα είδωλά σου. Τελικά μια μέρα πριν ξεκινήσει μια καινούργια χρονιά γι' αυτόν, ο Rowland S. Howard έδωσε την τελευταία ανάσα του στην ηλικία των 50, αφήνοντας έναν τίμιο και στερνό δίσκο να μας κάνει παρέα. Μπορεί να μην είχε τη φωνή του φίλου του Nick Cave -άλλωστε ποτέ δεν δήλωσε τραγουδιστής-, μπορεί να μην είχε τον επικοινωνιακό χαρακτήρα ενός performer, μπορεί να μην ήταν όμορφος με τον τρόπο που αναγιγνώσκεται η ομορφιά, αλλά ήταν σίγουρα ένα παιδί δίπλα από την πόρτα που, όταν κάπνιζε ασταμάτητα, έγραφε και έπαιζε την κιθάρα του με έναν μοναδικό τρόπο όσο λίγοι πάνω σ' αυτόν τον κόσμο.

Rowland S. Howard

Φωτογραφία © Μαρίλη Ζάρκου

Περί Δώρου

Σύντομες Ιστορίες //

Σε εποχές μίζερης μιζέριας, επιστροφή στην παιγνιώδη γενναιοδωρία

1. Ο Γάλλος

Ένας Γάλλος κινηματογραφικός παραγωγός, φίλος του Μπελμοντό, της Ντενέβ και του Νουαρέ, αγοράζει και δωρίζει έναν κινηματογράφο σ' έναν άνθρωπο που δεν διατηρεί την παραμικρή σχέση με το star system, με τις εφημερίδες, με την τηλεόραση, που θεωρείται από το σύνολο του γαλλικού τύπου: «Μηδενιστής, ψευτοφιλόσοφος, αιματοβαμμένο ανδρείκελο, διάβολος, μυστηριώδης, τρελός σαδιστής, τελείως κυνικός, κατακάθι της μη σκέψης, φοβερός αποσταθεροποιητής», και άλλα παρεμφερή.

Στον κινηματογράφο αυτό, στο Studio Cujas, προβάλλονται αποκλειστικά, είκοσι τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο, οι ταινίες του δυσφημισμένου, και αυτή η γενναιοδωρη προσφορά, αντί να προκαλέσει κύματα θαυμασμού, δίνει λαβή για περισσότερες επιθέσεις και συκοφαντίες.

Ο παραγωγός ήταν ο Gerard Lebónici και ο σκοτεινός τύπος δεν ήταν άλλος από τον Guy Debord. Ο Lebo, όπως ήταν γνωστός, εξήγησε τη χειρονομία του, λέγοντας ότι ήταν σαν να ανοίγει κανείς ένα εστιατόριο μόνο και μόνο για προσφέρει πλούσια γεύματα σε έναν και μόνο φίλο, σαν να ιδρύει μια βιβλιοθήκη που να περιέχει ένα και μόνο βιβλίο, ή ένα μου-

σειό όπου να εκτίθεται ένα και μόνο έργο τέχνης. «Έχει κυθεί πολλή μελάνη για το γεγονός πως είχε αγοράσει μια αίθουσα στο Καρτιέ Λατέν για να προβάλλει εκεί μόνο τις ταινίες μου», γράφει ο Debord. «Ο κόσμος έκρινε εκκεντρικό ένα τέτοιο "δώρο". Αν κατ' αυτούς τους δημοσιογράφους, ένας κινηματογραφιστής δεν θα έπρεπε να δεχτεί ένα τέτοιου είδους δώρο από έναν φίλο, αναρωτιόμαστε τι ιδέα μπορούν να έχουν για τη φιλία αυτοί οι κακομοίρηδες; Και τι είδους δώρα μπορούν να τους κάνουν οι δικοί τους φίλοι, αν έχουν φίλους;» (Βλ. Guy Debord, Παρατηρήσεις για τη δολοφονία του Gerard Lebónici, μτφρ. Βασίλης Τομανάς, εκδ. Νησίδες, Σκόπελος, 1996).

2. Ο Αμερικανός

Ένας Αμερικανός (γαλλοκαναδικής καταγωγής) συγγραφέας, αγνός και ανεξέλεγκτος, σύμφωνα με τον ίδιο, στο έσχατο στάδιο ενός οδυνηρού αλκοολισμού, προϊόν του ακραίου συναισθηματισμού του, στέλνει σε μια Γαλλοαίγυπτιο καλλονή, συγγραφέα παιδικών βιβλίων, ένα μικρό κιβώτιο, το περιεχόμενο του οποίου έμελλε να γίνει γνωστό τριάντα τρία χρόνια μετά τον θάνατο του συγγραφέα.

Το κιβώτιο περιείχε ποικίλα αντικείμενα και ενθυμιάματα - φωτογραφί-

ες, χειρόγραφα, ένα τετράγωνο ασάλινο ρολόι με μαύρη πλάκα, ένα ζευγάρι μανικετόκουμπα, ένα σπάνιο αντίτυπο της πρώτης έκδοσης (1959) του περιλάλητου αντιβιβλίου Memoires, δύο άγραφα τετράδια, ένα φλασκι Sheffield, έναν δίσκο 33 στροφών με το «Adagio» του Albinoni, τέσσερα μολύβια Faber, έναν φθαρμένο αναπτήρα Zipro, μερικές γομολάστιχες.

Εν συνόλω, τριάντα ένα μικρά δώρα, όσα και τα χρόνια της Γαλλοαίγυπτιας εκείνον τον καιρό. Επρόκειτο για ένα εξόχως πρωτότυπο δώρο γενεθλίων και, συνάμα, για ένα είδος διαθήκης.

Ο συγγραφέας δεν ήταν άλλος από τον Jack Kerouac, το όνομα της Γαλλοαίγυπτιας είναι Eram Ulaque. (Βλ. Eram Ulaque, My Jack: Twenty Minutes with Jack Kerouac, εκδόσεις Git-le-Coeur Press, Παρίσι, Αύγουστος 2002).

3. Ο Έλληνας

Ένας μεγάλος Έλληνας ποιητής, άνθρωπος πάμφτωχος, πρόσφερε εντούτοις σε ανθρώπους που αγαπούσε, ή απλώς γνώριζε και συμπαθούσε, χειρόγραφα ποιημάτων του, τα οποία συνέθετε επί τόπου και επί τούτου, και τα αποκαλούσε «χαρίσματα». Πάντα ανιδιοτελής, πολλές φορές δεν θυμόταν καν σε ποιους είχε δωρίσει τέτοια χει-

ρόγραφα, δεν τα ζήτησε ποτέ πίσω, ούτε καν υπό μορφήν φωτοτυπίας ώστε να τα επεξεργαστεί αργότερα και να τα δημοσιεύσει.

Επίσης, δώριζε έργα τέχνης, ελαιογραφίες συνήθως, που φιλοτεχνούσε όταν η ποίηση έπαιρνε πολύ έντονα τη μορφή εικόνας μέσα του. Ο ποιητής ήταν, φυσικά, ο αείμνηστος Νίκος Καρούζος (Βλ. Νίκος Καρούζος, Θριάμβος Χρόνου, εκδ. Απόπειρα, 1997).

4. Τηλεγραφική Κοινωνιολογία του Δώρου

Στους καιρούς μας, τέτοιες χειρονομίες παρεξηγούνται, διαστρεβλώνονται, ή, απλούστατα, φαίνονται αδιανόητες. Το δώρο, τόσο η έννοια όσο και η πρακτική του, έχουν φθαρεί από τις μίζερες βλέψεις του homo economicus, του βασικού κομπάρσου σε ένα δράμα, κυρίως άρωμα του οποίου είναι ο ιδρώτας, όπως έλεγε και ο Raoul Vaneigem. Το δώρο έχει καταλήξει να είναι ένα ακόμη εμπόρευμα, μία εξευτελιστική συναλλαγή, που πλέον δεν διατηρεί καμία σχέση με τη φαντασία, τη φροντίδα για τον άλλο, την επινοητικότητα, τον αυτοσχεδιασμό, τη γενναιοψυχία, την περιφρόνηση της οικονομίας, την έκπληξη - όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που το κάνουν να συγγενεύει πολύ με το παιχνίδι.

Ιανουάριος 2016

Ηδύφωνο

Παναγιώτης Στέλικος

The re-cover project

Συνέντευξη //

Το «Ηδύφωνο» βρέθηκε στο City Plaza, στη Λευκωσία, και συνομίλησε με τον καλλιτέχνη για το ρεύμα του μοντερνισμού, τα μοτίβα που συναντούμε παντού, τις κάθε λογής περιδιμήσεις και την ομορφιά που μπορεί να κρύβεται σε ένα εκ πρώτης όψεως μη αναστρέψιμο τέλος

ΜΑΡΙΑ ΜΗΝΑ
minam@simerini.com

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ:
(c) ΑΡΤΕΜΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

Ανεβαίνοντας στον πρώτο όροφο του πάλαι ποτέ κραταιού City Plaza στη λεωφόρο Μακαρίου, στη Λευκωσία, όπου διάφοροι νέοι δημιουργοί είχαν την ευκαιρία να εκθέσουν τα έργα τους, στο πλαίσιο του Pop-Up Festival 2015, συναντήσαμε τον Παναγιώτη Στέλικο. Έπιπλα, σε έντονα χρώματα και ιδιόζοντα μοτίβα, το καθένα να κουβαλά μία μοναδική ιστορία, πλαισιώναν τον ζεστό χώρο. Συζητήσαμε σαν δύο καλοί φίλοι για τα έργα του, τις απο-καταστάσεις, τις εντυπώσεις, τις κατα-γραφές, τις περιπλανήσεις του στη Λατινική Αμερική και τα κατακάθια που αφήνει μέσα μας κάθε λογής περιδιάβαση ή ταξίδι, ακόμη κι αν αυτά γίνονται στο σαλόνι του σπιτιού μας, αγκαλιά με ένα βιβλίο, πάνω

σε μία αναπαυτική πολυθρόνα.

Συμμετείχες φέτος στο Pop-Up Festival στη Λευκωσία, με το The re-cover project, κύριος άξονας του οποίου είναι η «ανα-κάλυψη» και αποκατάσταση επίπλων, με την ενσωμάτωση σε αυτά σύγχρονων στοιχείων. Μίλησέ μας περισσότερο για το εν λόγω πρότζεκτ.

Το 2008 δημιούργησα το arcube studio, ένα design studio που έχει ως βασική αρχή τη θεώρηση του σχεδιασμού ως ολότητας, ως μια διαδραστική περιήγηση δηλαδή ανάμεσα σε αλληλεπικαλυπτόμενα πεδία, όπου η αρχιτεκτονική συνδιαλέγεται με τον σχεδιασμό επίπλου, τις γραφικές τέχνες, τον σχεδιασμό υφάσματος. Η πρακτική μας είναι βασισμένη στο τρίπτυχο αναθεώρηση, επαναπροσδιορισμός, αναμόρφωση (rethink, redefine, reform), ένα τρίπτυχο που εμπεριέχει εμφανώς την ιδέα της ανακύκλωσης ή επανάχρησης ενός αντικειμένου με νέα δεδομένα, υπό νέες συνθήκες. Η εφαρμογή αυτού λοιπόν του τριπτύχου, από το οποίο πήρε το όνομά του και το studio, έχει προκύψει από την προσωπική μου ανάγκη για συμβολή στη διαχείριση του υπερπληθυσμού προϊόντων και αντικειμένων από τον οποίο υποφέρει ο πλανήτης τα τελευταία χρόνια. Είναι τόσο πολλή η ύλη που, ενώ θα μπορούσε να επαναχρησιμοποιηθεί, αχρηστεύεται, ώστε είναι σχεδόν εγκληματικό να επιμένουμε να αντιλούμε πρώτες ύλες από τη φύση με τόσο μανία.

Βασισμένο σε αυτό το σκεπτικό είναι και το re-cover project. Το μεταπολεμικό ρεύμα του μοντερνισμού είχε απήχηση και στο κυπριακό έπιπλο με χαρακτηριστικό το δανέζικο design, το οποίο εισχώρησε σε πολλά ιδιωτικά αλλά και δημόσια κτίρια κατά τις δεκαετίες '50, '60 και '70. Τη συγκεκριμένη περίοδο υπήρξαν σημαντικοί Κύπριοι

επιπλοποιοί, οι οποίοι σχεδίαζαν και κατασκεύαζαν έπιπλα μοντερνιστικού design, εισήχθηκαν όμως και από το εξωτερικό έπιπλα του εν λόγω σχεδιαστικού ρεύματος. Με την πάροδο των χρόνων, την έλευση της δεκαετίας του '80 και έπειτα, τα έπιπλα αυτά άρχισαν να δίνουν τη θέση τους σε νέα και να απαξιώνονται ως «πεπαλαιωμένα» μεν, όχι ικανοποιητικά παλιά δε, ώστε να εκτιμηθούν από το ευρύ κοινό ως φορείς αισθητικής και ιστορίας. Έτσι, μοιραία πολλά από αυτά τα έπιπλα κατέληξαν σε αποθήκες, στα σκουπίδια, πολλά έγιναν καυσόξυλα. Το σχεδιαστικό ρεύμα του μοντερνισμού το αγαπώ ιδιαίτερα, ποιος άλλωστε δεν θα μπορούσε να το αγαπά, ειδικά όταν ασχολείται με το design, για τις καθαρές γραμμές, την κομψότητά του αλλά και τη λεπτομέρεια που υπάρχει στην κατασκευή, χωρίς αυτή να πρωταγωνιστεί στη φόρμα. Όταν σε μια τυχαία επίσκεψή μου σε παλαιοπωλείο της Λευκωσίας εντόπισα μια πολυθρόνα της δεκαετίας του '60, η ιδέα να συστήσω τα έπιπλα αυτά στις νεότερες γενιές, αλλά και να τα ξανασυστήσω με μια διαφορετική προσέγγιση στις παλιότερες, γεννήθηκε επιτόπου. Στην πορεία, μέσα από την ανάγκη μου να δώσω μια εξέλιξη προς το μέλλον, αλλά και μια μοναδικότητα στα έπιπλα αυτά, προέκυψε ο σχεδιασμός του υφάσματος.

Βασική προϋπόθεση για να συλλέξω ένα αντικείμενο από τα σκουπίδια είναι η ύπαρξη σχεδιαστικού ενδιαφέροντος και η αναστρεψιμότητα της κατάστασής του. Στην περίπτωση μιας πολυθρόνας, για παράδειγμα, αφαιρείται ολόκληρη η ταπεσαρία, το ύφασμα, τα σφουγγάρια, τα ελατήρια, ώστε να αποκαλυφθεί τελικά ολόκληρος ο σκελετός. Ακολούθως ελέγχονται όλα τα μέρη του σκελετού και όσων η κατάσταση είναι μη αναστρέψιμη, αντικαθίστανται από νέα. Αφαιρούνται όλα τα χρώματα και τα βερνίκια, ενισχύονται οι στριψίξεις και οι συνδέσεις, περνιέ-

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ται συντηρητικό ξύλου και τα εμφανή μέρη βάφονται αναλόγως με βερνίκι, μπογιά ή κερί. Αφού ολοκληρωθεί ο σκελετός σχεδιάζεται το κάθε κομμάτι της ταπετσαρίας ξεχωριστά, εκτυπώνεται και τοποθετούνται τα νέα σφουγάρα και το ύφασμα.

Τα μοτίβα που «μετα-χειρίζεσαι» είναι ποικίλα. Υπάρχει κάποιο πεδίο/ρεύμα με το οποίο αισθάνεσαι πιο οικεία;

Αντλώ ιδέες από διαφορετικά πεδία και με διαφορετικούς τρόπους, ώστε να αποφεύγω τις επαναλήψεις. Η φύση είναι φτιαγμένη από μοτίβα, η κοινωνία και η ανθρώπινη συμπεριφορά χαρακτηρίζονται από μοτίβα. Τα μοτίβα είναι παντού και άπειρα. Το ζητούμενο στη χρήση τους ως πηγών έμπνευσης είναι να τύχουν τέτοιες επεξεργασίες ώστε, κατά την εφαρμογή τους, είτε σε επιφάνεια είτε στον χώρο, να δώσουν ένα αισθητικό και λειτουργικό ικανοποιητικό αποτέλεσμα. Η πολύωρη και επαναληπτική ενασχόληση με ένα αντικείμενο θέτει τον εγκέφαλο σε έναν τρόπο λειτουργίας, ο οποίος εξακολουθεί να υφίσταται ακόμα και όταν η επεξεργασία του αντικειμένου δεν γίνεται συνειδητά. Όταν, δηλαδή, βγω στον δρόμο μετά από 10 ώρες επεξεργασίας σχημάτων και χρωμάτων, το μάτι μου -ακόμα και χωρίς να εστιάζει- μεταφέρει πληροφορία στον εγκέφαλο σε μορφή μοτίβου. Οι πλάκες των πεζοδρομίων, τα παράθυρα των κτιρίων, η κυρία που βγάσει βόλτα τον σκύλο της, η σκιά ενός δέντρου, όλα μεταφράζονται σε μοτίβα. Επιρροές έχω οπωσδήποτε αρκετές από τα ταξίδια μου, τα χρώματα και τα σχήματα που έχω συλλέξει ως εικόνες από τις διάφορες χώρες που έχω επισκεφθεί. Στο re-cover project, για παράδειγμα, είναι χαρακτηριστική η επιρροή ενός ταξιδιού μου στη Λατινική Αμερική, απ' όπου έχει αποτυπωθεί το ανάγλυφο τμημάτων της οροσειράς των Άνδεων και ο ορίζοντας της πόλης του Buenos Aires. Στις περιπτώσεις αυτές δημιουργήθηκε σχέδιο για ολόκληρο το έπιπλο, χωρίς επανάληψη μέσα από τη γεωλογία και τη φωτογραφία. Πειραματίζομαι επίσης με τη χαρτογραφία, την παραδοσιακή τέχνη λαών από διάφορα μέρη του κόσμου, αλλά έχω μια ροπή προς τη γεωμετρία, στην οποία μελλοντικά είναι πιθανό να επικεντρωθώ αποκλειστικά. Η γεωμετρία με συναρπάζει ως αρχή πάνω στην οποία είναι δομημένη ολόκληρη η φύση. Πειραματίζομαι αρκετά και προσπαθώ συνεχώς να εξελίσσω την εφαρμογή της στα σχέδιά μου. Αυτή την περίοδο, θέλοντας να εκμεταλλευτώ δημιουργικά τις απεριόριστες δυνατότητες της τεχνολογίας, παιδεύομαι με την παραγωγή σχημάτων μέσω υπολογιστικών μεθόδων.

Επεξεργάζεσαι μοναδικά κάθε φορά αντικείμενα, σε μια εποχή η οποία υποστηρίζει μία εν πολλοίς τυποποιημένη παραγωγή/κατανάλωση. Αυτή

η επιλογή πόσο δύσκολη είναι;

Αυτό έχει μεγάλο ενδιαφέρον από ιδεολογικής άποψης. Απώτερός μου σκοπός είναι να βιοπορίζομαι δημιουργώντας αντικείμενα πρωτότυπα, υψηλής αισθητικής και ποιότητας, που να είναι όμως οικονομικά εφικτά από τον καθένα. Δε με ενδιαφέρει να προμηθεύω έπιπλα μου σε κάποια οικονομική ελίτ, εφόσον δεν πιστεύω στις οικονομικές ελίτ. Η δική μου απάντηση στο διαχρονικό ερώτημα, σε ποιους πρέπει να απευθύνεται η τέχνη, είναι «σε όλους». Η αποκατάσταση επίπλων από την άλλη, εφόσον δεν είναι δυνατόν να γίνεται σε μαζική κλίμακα, έχει δυστυχώς υψηλό κόστος, γιατί όλα γίνονται στο χέρι και ο χρόνος ειδικά για μένα, που σχεδιάζω το κάθε ύφασμα ξεχωριστά, είναι πολλαπλάσιος. Αυτό είναι κάτι

που με απασχολεί σοβαρά, η ύπαρξη όμως της διαφορετικότητας είναι για μένα αναγκαία ως μορφή αντίστασης στη μαζικοποίηση των πάντων. Προσπαθώ να περιορίζω το κόστος μου, ώστε να απευθύνομαι όσο το δυνατόν σε περισσότερο κόσμο, αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει σε βάρος της ποιότητας. Το γεγονός ότι δεν είναι δυνατόν τα έπιπλα μου να πωλούνται σε τιμές μαζικής παραγωγής γίνεται ευτυχώς κατανοητό, από τη στιγμή που συνειδητοποιεί κάποιος ότι το αντικείμενο που έχει μπροστά του δεν έχει προϋπάρξει. **Πώς αποτιμάς τις εργασίες του φετινού Φεστιβάλ Pop-Up;**

Το Pop-Up ήταν μια εξαιρετική ευκαιρία πρώτης εμφάνισης του re-cover project. Η αποκατάσταση των επίπλων που παρουσιάστηκαν στο City Plaza είχε ολοκληρωθεί μόλις μερικές μέρες πριν από την έναρξη του φεστιβάλ. Αυτά ήταν τα πρώτα έπιπλα που φτιάχτηκαν για το project. Αρα η εμπειρία ήταν για μένα καθ' όλα πρωτόγνωρη και ορίζοντας προσδοκιών μου για τον επόμενο ενάμιση μήνα ήταν πολύ θολός. Ευτυχώς η δουλειά μου έτυχε πολύ καλής αποδοχής και μάλιστα κυρίως από ανθρώπους που ασχολούνται επαγγελματικά με το design, από αρχιτέκτονες μέχρι σχεδιαστές μόδας και εικαστικούς καλλιτέχνες. Οι διοργανωτές, προστιμών τους, δεν επαναπαύτηκαν στην παραχώρηση των καταστημάτων και στη λειτουργία του εμπορικού κέντρου, αλλά έδωσαν αρκετό βάρος στην προώθηση της δουλειάς μας σε έντυπα και διαδικτυακά μέσα, και έκαναν μεγάλες προσπάθειες για να προσελκύσουν κόσμο στον χώρο. Φυσικά μια ολιγομελής ομάδα δεν είναι δυνατό να μετατρέψει ένα κτίριο-φάντασμα σε ακμάζον εμπορικό κέντρο σε διάστημα μερικών ημερών. Αυτή είναι όμως η μία μόνο πλευρά του Pop-Up ως θεσμού, ενώ η άλλη, εξίσου σημαντική, είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων. Βρεθήκαμε άτομα με κοινή αισθητική και κοινή προσέγγιση επί του design, αλλά και με συμπληρωματική τεχνολογία. Αρα και από δημιουργικής άποψης έχω προχωρήσει ένα βήμα πιο κοντά προς το επόμενο μου project από έπιπλα εξ ολοκλήρου σχεδιασμένα από μένα. Υπήρξε αλληλοστήριξη μεταξύ μας, η οποία προέκυψε εντελώς αυθόρμητα, ένα κλίμα αλληλεγγύης που προσωπικά μου έδωσε μια

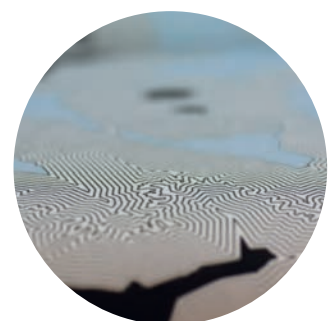
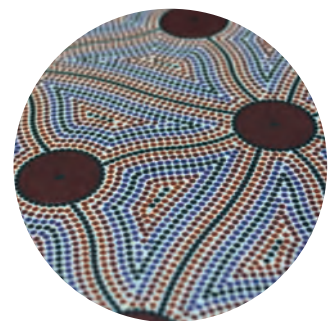
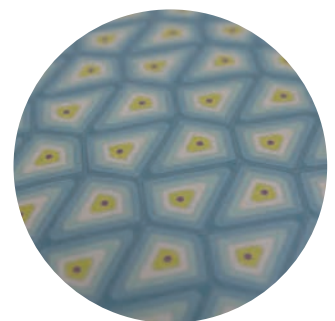
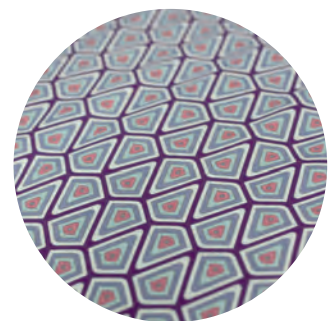
ακτίδα ελπίδας, ότι μπορούμε ακόμα ως λαός να λειτουργούμε ως κοινότητα και να αλληλοστηριζόμαστε.

Με ποια βήματα βλέπεις να διαφοροποιείται η καλλιτεχνική Κύπρος του 2016 σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια;

Την τελευταία δεκαετία παρατηρήθηκε κινητικότητα από άποψη καλλιτεχνικών παραγωγών αλλά και αύξηση του ενδιαφέροντος του κοινού για τις τέχνες. Χαρακτηριστικός είναι ο επαναπατρισμός αρκετών εξαιρετικά ταλαντούχων Κύπριων καλλιτεχνών με επιτυχημένη πορεία στο εξωτερικό, που από επιλογή τους επέστρεψαν για να ενσωματωθούν στην τοπική καλλιτεχνική σκηνή. Αυτό σημαίνει ότι υπήρξαν βήματα έκφρασης για τους καλλιτέχνες, όπως τα διάφορα φεστιβάλ. Καθιερώθηκαν σοβαρά φεστιβάλ κινηματογραφικά, θεατρικά και μουσικά, που προσέλκυσαν κόσμο. Τα μεγάλα φεστιβάλ ευτυχώς διατηρούν ακόμα τη δυναμική τους, όμως με δυσκολίες, λόγω των σοβαρών οικονομικών περικοπών. Κάποια από τα μικρότερα καταργήθηκαν. Κατά την περασμένη δεκαετία εμφανίστηκαν επίσης κτίρια αξιοσημείωτης αρχιτεκτονικής αξίας με πολύ μεγαλύτερη συχνότητα απ' ό,τι στο παρελθόν. Δυστυχώς, αισθάνομαι ότι το κλίμα αρχίζει να αντιστρέφεται και πάλι και βλέπω ηθωποιούς και μουσικούς, αλλά πολύ περισσότερο αρχιτέκτονες, να φεύγουν μαζικά στο εξωτερικό. Έχει τουλάχιστον δημιουργηθεί ένας κορμός, που ελπίζω ότι θα μπορέσει να κρατήσει τα πράγματα για το μέλλον, όταν θα αρχίσουμε να ανακάμπτουμε. Προσωπικά περνώ μια περίοδο απόλυτης απαξίωσης ολόκληρου του πολιτικού μας συστήματος, έχω χάσει κάθε ίχνος εμπιστοσύνης στους άρχοντες αυτού του τόπου και πιστεύω ότι μόνο από τύχη μπορούμε να ορθοποδήσουμε ως κοινωνία. Η κατάσταση δεν μου επιτρέπει να σκεφτώ το αύριο. Γι' αυτό στρέφωμαι προς τα μέσα, στην οικογένειά μου, στους φίλους μου και στη δημιουργία. Η δημιουργία είναι μονόδρομος για μένα. Χρησιμοποιώ την τέχνη μου για να δραπετεύω απ' την πραγματικότητα. Αφού δεν μπορούμε ν' αλλάξουμε το σύστημα, ας γίνουμε καλύτεροι άνθρωποι, ας παράγουμε έργο, ας προσπαθήσουμε να ευχαριστήσουμε ή να προβληματίσουμε με την τέχνη μας. Η τέχνη είναι η τελευταία μου ελπίδα.

«Την τελευταία δεκαετία παρατηρήθηκε κινητικότητα από άποψη καλλιτεχνικών παραγωγών, αλλά και αύξηση του ενδιαφέροντος του κοινού για τις τέχνες. Χαρακτηριστικός είναι ο επαναπατρισμός αρκετών εξαιρετικά ταλαντούχων Κύπριων καλλιτεχνών με επιτυχημένη πορεία στο εξωτερικό, που από επιλογή τους επέστρεψαν για να ενσωματωθούν στην τοπική καλλιτεχνική σκηνή»

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Οι ταινίες του 2016

Παρουσίαση //

Μια λίστα με τις πλέον αναμενόμενες ταινίες της χρονιάς, η οποία περιλαμβάνει αδελφούς Κοέν, Σπίλμπεργκ, Αλμοδοβάρ, Ταραντίνο και Ιναρίτου

ΛΟΓΓΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΗ

Hail Ceasar

Οι πάντοτε απρόβλεπτοι αδελφοί Κοέν, αυτήν τη φορά αποφασίζουν να ασχοληθούν με τα ρωμαϊκά κινηματογραφικά έπη, άλλως σανδαλομαχίες, τα οποία ήταν πολύ της μόδας κατά τη δεκαετία του πενήντα. Στη νέα τους κωμωδία σατίρα, ο Τζορτζ Κλούνι υποδύεται τον εγωπαθή «Καίσαρα», ο οποίος απάγεται μυστηριωδώς στο πλατό αφήνοντας την παραγωγή στα κρύα του (ρωμαϊκού, πάντοτε) λουτρού.

Everybody Wants Some

Ο Ρίτσαρντ Λίνκλεϊτερ μετά την ρομαντική τριλογία (Before Sunrise, Before Sunset, Before Midnight) κι ένα φιλοποταμό αφιερωμένο στην έννοια της ενηλικίωσης (Boys n' Girls), επιστρέφει στην εποχική νοσταλγία του «Dazed and Confused». Κατά τη διάρκεια της θρυλικής δεκαετίας του ογδόντα, μια ομάδα νεαρών παικτών του μπέιζμπολ βιώνει το αμερικανικό της όνειρο. Ο τίτλος παραπέμπει σε τραγούδι του γνωστού ροκ συγκροτήματος της εποχής, Van Halen.

Julieta

Το όνομα της ηρωίδας σηματοδοτεί την επιστροφή του Πέδρο Αλμοδοβάρ στο αγαπημένο είδος του γυναικείου ψυχο-

λογικού δράματος. Αρχικά, η ταινία θα ονομαζόταν «Σιωπή», όμως στην πορεία ο Ισπανός σκηνοθέτης αποφάσισε να μην υιοθετήσει τον (μπεργκμανικών αποχρώσεων) τίτλο. Ο λόγος; Τον πρόλαβε το «Silence», το πολυαναμενόμενο κινηματογραφικό έπος του Μάρτιν Σκορτσέζε...

Snowden

Δεν υπάρχει καλύτερος σκηνοθέτης από τον Όλιβερ Στόουν για να σκιαγραφήσει το πορτρέτο του ανθρώπου που αποκάλυψε τα «βρόμικα» εμπιστευτικά έγγραφα της NSA. Ο αντισυμβατικός δημιουργός έχει επικρίνει το αμερικανικό σύστημα αξιών μέσα από μια σειρά από ταινίες. Στο «Platoon» -και όχι μόνο- ήταν ο πόλεμος στο Βιετνάμ, στο «Wall Street» το χρηματιστήριο, στο «JFK» ο ρόλος των μυστικών υπηρεσιών... Η νέα του δημιουργία έχει ανάλογη θεματική, ενώ στον ρόλο του Νόουντεν εμφανίζεται ο ανερχόμενος Τζόζεφ Γκόρντον Λέβιτ.

Silence

Το μυθιστόρημα του Σουζάκου Έντο έχει μεταφερθεί άλλες δύο φορές στη μεγάλη οθόνη, όμως όταν το εγχείρημα φέρει την υπογραφή του Μάρτιν Σκορτσέζε, μιλάμε πλέον για κινηματογραφικό γεγονός. Πρόκειται για την αληθινή ιστορία ενός χριστιανού ιεραπόστολου, ο οποίος, ευρισκόμενος στην

Ιαπωνία του 17ου αιώνα, αναγκάστηκε να αλλαγοπιστήσει. Τον υποδύεται ο Λιάμ Νίσον, που αφήνει επιτέλους τις πολεμικές τέχνες και τις ελαφρόμυαλες ταινίες δράσης τύπου «Taken», για να αναλάβει έναν ρόλο στα μέτρα του.

Nocturnal Animals

Το καλλιμυθιστόρημα του Όστιν Ράιτ «Τόνι και Σούζαν» δεν αναμένεται να είναι κάτι λιγότερο από ένα κινηματογραφικό κομψοτέχνημα στα χέρια του σχεδιαστή μόδας και σκηνοθέτη, Τομ Φορντ. Μετά το μελαγχολικό και βαθύτατο ρομαντικό ντεμπούτο του («A Single Man» με τον Κόλιν Φερθ), καταπιάνεται με το μυστηριώδες, μετα-

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

μοντέρνο τοπίο του συγκεκριμένου βιβλίου, στο οποίο ένας διαζευμένος συγγραφέας (Τζέικ Τζίλενχαλ) διαλύει τη ζωή της πρώην συζύγου του (Ειμι Άνταμς) διά της... λογοτεχνίας.

Weightless

Ο Τέρενς Μάλικ είναι γνωστός για μια σειρά από ιδιαιτερότητες: το χαμηλό προφίλ, τις απρόβλεπτες παραγωγές, τις ατελείωτες ώρες στο μοντάζ, τα μεγάλα χρονικά διαλείμματα ανάμεσα στις ταινίες του. Το τελευταίο χαρακτηριστικό ανήκει φαίνεται στο παρελθόν, καθώς δεν έχουν περάσει πολλά χρόνια από τα «Tree of Life» και «To the Wonder», ενώ το «Knight of Cups» έκανε πρεμιέρα, μόλις στο περσινό Φεστιβάλ του Βερολίνου. Το νέο του πρότζεκτ συνοδεύεται από τις συνηθισμένες, αινιγματικές και συγκεχυμένες πληροφορίες. Το καστ είναι ως συνήθως πολυπληθές και λαμπερό (Μάικλ Φασμπέντερ, Κέιτ Μπλάνσετ, Ράιαν Γκόσλιγκ, Κρίστιαν Μπέιλ, Νάταλι Πόρτμαν, Ρούνει Μάρα), ενώ το φιλμ θα είναι ένα περίεργο μουσικό δράμα με σύγχρονους, ροκ ήχους από το Όστιν του Τέξας.

The BFG

Ένα ορφανό κορίτσι, η βασίλισσα της Αγγλίας και ένας γίγαντας, ονόματι BFG, ενώνουν δυνάμεις για να σώσουν τους ανθρώπους από ανθρωποφάγα πλάσματα καθώς ο Στίβεν Σπίλμπεργκ μεταφέρεται από το ψυχροπολεμικό κλίμα του «Bridge of Spies» στον γνώριμο κόσμο της παιδικής φαντασίας, όπως περιγράφεται στο ομώνυμο βιβλίο του Ρόαλντ Νταλ. Το μόνο που κρατάει ο «μάγος» του Χόλλιγουντ από την τελευταία του ταινία είναι τον Μάρκ Ράιλανς, ο οποίος υποδύεται τον γίγαντα.

Billy Lynn's Long Halftime Walk

Ένας 19χρονος στρατιώτης επιστρέφει από τον πόλεμο του Ιράκ μαζί με τους συμπολεμιστές του και όλοι μαζί επιστρατεύονται για τις ανάγκες ενός σόου, στο ημίχρονο του αγώνα των Ντάλας Κάουμποϊς. Ο Άνγκ Λι υπογράφει αυτήν τη μαύρη κωμωδία, η οποία είναι βασισμένη στο ομώνυμο βιβλίο του Μπεν Φάουντεν. Αναμένεται ένας συνδυασμός καυστικής κριτικής, ευαισθησίας, μαύρου χιούμορ και προσεγγισμένης κινηματογραφίας - σήμα κατατεθέν του πολυβραβευμένου Ταιβανού σκηνοθέτη.

The Great Wall

Όπως φανερώνει ο φιλόδοξος τίτλος του, αυτό είναι το πιο ακριβό φιλμ που γυρίστηκε ποτέ εξολοκλήρου στην Κίνα. Ο σκηνοθέτης Ζανγκ Γιμού βάλισε αρκετό δρόμο για να βρεθεί, από το φεστιβαλικό «Σήκωσε τα κόκκινα φανάρια» (1991), σε αυτήν τη ταινία δράσης και φαντασίας, η οποία περιστρέφεται

γύρω από Μεγάλο Τείχος της Κίνας και τους θρύλους που συνοδεύουν την κατασκευή του. Πρωταγωνιστούν, ανάμεσα σε άλλους, οι Ματ Ντέιμον, Γουίλεμ Νταφόε και Άντι Λάου.

The Revenant

Ένα φιλμ που αναμένεται νωρίς μέσα στη χρονιά είναι αυτή η δραματική περιπέτεια εποχής, που βρίσκει τον Λεονάρντο Ντι Κάπριο να διεξάγει αγώνα επιβίωσης μέσα στο χιονισμένο δάσος, σε ρόλο τραυματισμένου έμπορου γούνας. Την ταινία υπογράφει ο Μεξικανός θριαμβευτής των περσινών Όσκαρ (με το «Birdman») Αλεχάντρο Γκονζάλεζ Ιναρίτου. Στην Αμερική η ταινία άνοιξε με θερμότητες κριτικές, κυρίως λόγω της κινηματογραφίας και όχι του θέματος, το οποίο παραπέμπει σε ένα «παγωμένο» «127 hours».

The Hateful Eight

Μετά τα επιτυχημένα «Inglorious Basterds» και «Django Unchained», ο Κουέντιν Ταραντίνο συνεχίζει να φτιάχνει κινηματογραφικά υβρίδια. Αυτή η μαύρη κωμωδία γουέστερν και μυστηρίου βαδίζει στ' ακνάρια της τελευταίας του ταινίας και θέλει επτά αλλόκοτους χαρακτήρες να αναζητούν καταφύγιο σε ένα σταθμό αμαξοστοιχιών, λίγο μετά τον Αμερικανικό Εμφύλιο Πόλεμο.

Οι Σάμουελ Τζάκσον, Κερτ Ράσελ, Τζένιφερ Τζέισον Λι, Τιμ Ροθ, Μάικλ Μάντσεν και Μπρους Ντερν υποδύονται μερικούς από τους εμβληματικούς χαρακτήρες της ταινίας.

Deadpool

Οι φαν της σειράς ταινιών επιστημονικής φαντασίας της Marvel αναμένουν με αγωνία το νέο πρόσωπο των μεταλλαγμένων υπερηρώων «X-Men». Πρόκειται για τον ανισόρροπο και αποφασισμένο Deadpool, με το ιδιαίτερο χιούμορ και το πάθος να εκδικηθεί εκείνον που του κατέστρεψε τη ζωή. Ο Ράιαν

Ρέινολντς βρίσκεται στον πρωταγωνιστικό ρόλο, ενώ τα ντρία της σκηνοθεσίας αναλαμβάνει ο πρωτάρης Τιμ Μίλερ, με εξειδίκευση στο animation. Ακούγεται μια αρκετά εναλλακτική πρόταση, για τα δεδομένα του πανάκριβου χολιγουντιανού franchise. Θα ακολουθήσει, το σαφώς πιο φιλόδοξο «X-Men: Apocalypse».

Bourne 5

Ο τίτλος της πέμπτης ταινίας με ήρωα τον πράκτορα Τζέισον Μπορν δεν είναι ακόμη γνωστός, όμως είναι δεδομένη η επιστροφή της επιτυχημένης ομάδας στο τιμόνι του αντίπαλου δέους του πράκτορα 007. Ο Ματ Ντέιμον, παρά τις αντίθετες δηλώσεις του, επιστρέφει στον ομώνυμο ρόλο, ενώ ο Τόμι Λι Τζόουνς θα υποδύεται ένα σκληρό πράκτορα της CIA. Η υπόθεση είναι κι αυτή άγνωστη, όμως σύμφωνα με τον σκηνοθέτη Πολ Γκρίγκρας, το φιλμ ανοίγει ένα ολότελο νέο κεφάλαιο στη σειρά.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ART AERI LTD

Σαλβαδόρ Νταλί

Γεννήθηκε στο Φιγκέρες της Ισπανίας στις 11 Μαΐου 1904 και πέθανε στον τόπο γέννησής του στις 23 Ιανουαρίου 1989, σε ηλικία 84 ετών, από καρδιακή προσβολή. Σπουδαίος Ισπανός ζωγράφος και γλύπτης, πρωτοπόρος, ιδιόρρυθμος και οραματιστής. Υπήρξε εκκεντρική προσωπικότητα και το μεγαλείο του αγγίζει αυτό του Πικάσο, με τον οποίο διατηρούσε φιλικές σχέσεις, ειδικά στις επισκέψεις του στη Γαλλία. Ανήκε σε οικονομικά ευκατάστατη οικογένεια και κατηγορήθηκε ότι διατηρούσε φιλικές σχέσεις με τον δικτάτορα Φράγκο της Ισπανίας, της κόρης του οποίου ζωγράφησε και το πορτρέτο. Ήταν ένθερμος υποστηρικτής της Μοναρχίας. Στο βιβλίο του «Το ημερολόγιο μιας Ιδιοφυΐας» αναφέρεται στον εαυτό του. Αποβλήθηκε από την Ακαδημία Τεχνών που σπούδασε στη Μαδρίτη καθώς δήλωνε δημόσια ότι κανένας από τους καθηγητές του δεν είναι άξιος να τον κρίνει. Ίσως να είχε και δίκαιο. Το 1930 γνωρίζει την σύζυγο και μούσα του Γκαλά και γίνεται υποστηρικτής του υπερ-ρεαλιστικού κινήματος με ιδιαίτερη έμφαση στην «παρanoiκο-κριτική» μέθοδο ως τρόπο καλλιτεχνικής δημιουργίας. Συμμετέχει στην πρώτη μεγάλη υπερρεαλιστική έκθεση στην Αμερική το 1932, όπου και αποσπά επαίνους. Το 1940, με την έναρξη του πολέμου, ο Νταλί με τη σύζυγο του θα εγκατασταθεί στην Αμερική. Θα επιστρέψουν στην Ισπανία το 1948. Το 1982 πεθαίνει η σύζυγος και μούσα του Γκαλά. Προσπαθεί να αυτοκτονήσει από τη θλίψη του. Την ίδια χρονιά ο Βασιλιάς της Ισπανίας, Χουάν Κάρλος, του απονέμει τον τίτλο του Μαρκησιού. Θα πεθάνει τελικά από καρδιακή προσβολή το 1989. Ο τάφος του βρίσκεται μέσα στο Μουσείο του στο Φιγκέρες. Υπήρξε στενός φίλος με τον ποιητή Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα. Έχει εικονογραφήσει αρκετές σπουδαίες συλλεκτικές εκδόσεις βιβλίων όπως π.χ. «Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων» και ο «Δον Κιχώτης».

Για περισσότερες πληροφορίες
αποταθείτε στο www.artaeri.com.
Μακαρίου 71, Λ/σία

(aceCY: ένα πρότζεκτ διαφάνειας και επικράτειας της πράξης)

«Η Δομή»

Παρεμβάσεις // SITME_PLAYME: Οι Urban Gorillas χακάρουν το aceCY Makerspace

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Αρχισε στις 29 Δεκεμβρίου, με το Εργαστήρι on-site, και ολοκληρώνεται στις 16 και 17 Ιανουαρίου με την «Κατασκευή» το project makerspace «Η Δομή», στον χώρο στάθμευσης δίπλα από το Σπίτι της Συνεργασίας, απέναντι από το Λήδρα Πάλας.

«Η Δομή» διοργανώνεται από το Ίδρυμα ARTos και το Hack66 σε συνεργασία με το Lefkosia Hackerspace και το Σπίτι της Συνεργασίας, και με τη στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Οι Urban Gorillas συμμετέχουν στο πρότζεκτ με ένα εργαστήρι διαδραστικού σχεδιασμού για τη δημιουργία ενός δημόσιου αντικειμένου / καθίσματος, το οποίο θα εγκατασταθεί σε έναν δημόσιο χώρο της πόλης και όπου η χρήση του θα παρατηρείται. Το πρότζεκτ SITME_PLAYME προτείνει τη χρήση ενός ανοικτού συμμετοχικού χώρου εργασίας, καλώντας το ευρύ κοινό να έρθει και να παίξει, να αλληλεπιδράσει, να μοιραστεί ιδέες και δεξιότητες και να δημιουργήσει. Σε αυτό το πνεύμα, οι Urban Gorillas διοργάνωσαν την Τρίτη, 29 Δεκεμβρίου, ένα εργαστήρι στο Makerspace «Η Δομή», στο πλαίσιο του οποίου σχεδιάστηκε συλλογικά προς κατασκευήν, ένα αντικείμενο δημόσιας χρήσης. Συλλογική ήταν τόσο η σύνταξη της πρότασης σχεδιασμού και η δημιουργία ενός σχεδίου δράσης για

τη δημιουργία του αντικειμένου, όσο και η επιλογή του χώρου της μελλοντικής του εγκατάστασης και η κατασκευή του, ως διαδραστικού αντικειμένου για χρήση σε δημόσιο χώρο.

Αναλυτική περιγραφή

Οι Urban Gorillas προτείνουν τη συμμετοχική κατασκευή ενός πολυλειτουργικού αντικειμένου για χρήση σε δημόσιο χώρο. Στο πλαίσιο αυτό, όπως αναφέρουν, δεν υφίσταται κάποιο προσχεδιασμένο design ή κάποιο προκαθορισμένο αποτέλεσμα, παρά τρία μόνο «κριτήρια» ως προς τη λειτουργία του αντικειμένου, εφόσον έχει ολοκληρωθεί. Αυτά είναι: 1. Να προσφέρει στο κοινό ένα μέρος για να καθίσει / αναπαυθεί, 2. Να προσηλώνει τον χώρο όπου θα εγκατασταθεί, 3. Να προσκαλεί το παιχνίδι και την αλληλεπίδραση μέσω του ήχου.

Το αντικείμενο θα παραμείνει στον χώρο του Makerspace μέχρι το τέλος του πρότζεκτ και, σύμφωνα με το πνεύμα του συνολικού έργου, θα παρατηρείται ως προς τη χρήση, αλληλεπίδραση αλλά ακόμη και αλλαγή που θα έχει. Αργότερα, οι Urban Gorillas θα εγκαταστήσουν το αντικείμενο σε κάποιον άλλο δημόσιο χώρο της πόλης για τη συνέχεια της χρήσης του από το κοινό. Με την πάροδο του χρόνου, θα παρατηρείται, ούτως ώστε να καταγραφούν οι αντιδράσεις του κοινού, πώς και πόσο θα χρησιμοποιηθεί, «αγκαλιαστεί», βανδαλισθεί, τροποποιηθεί ή ακόμα και μετακινηθεί. Η τοποθεσία εγκατάστασης θα μπορούσε να επιλεγεί βάσει του αν

υπάρχουν ήδη βιντεοκάμερες εγκαταστημένες στο συγκεκριμένο σημείο της πόλης, προσθέτοντας στην προβολή του αντικειμένου προς το κοινό, αλλά και ως προς την έννοια του να «κρυφοκοιτάξεις». Το αντικείμενο μπορεί να μετακινηθεί σε περαιτέρω χώρους της πόλης και να παρακολουθείται τακτικά για να καταγραφεί η τυχόν αλληλεπίδραση του κοινού με αυτό.

Urban Gorillas

Οι Urban Gorillas είναι ένας οργανισμός ο οποίος ενεργοποιείται κυρίως στον τομέα του δημόσιου χώρου, τη χρήση του και την αναγέννησή του, γι' αυτόν το λόγο, τόσο η διαδικασία της δημιουργίας του αντικειμένου όσο και η παρακολούθησή της αλληλεπίδρασης του κοινού με αυτό, σε διαφορετικές τοποθεσίες, είναι δύο δράσεις ιδιαίτερου ενδιαφέροντος. Ο σχεδιασμός του αντικειμένου είναι άγνωστος, καθώς και το ταξίδι, η «ζωή» και η τελική του «μοίρα». Ωστόσο το πρότζεκτ SITME_PLAYME παρέχει ένα μέσο για την εξερεύνηση του δημόσιου χώρου και τη χρήση του, και για την απόκτηση περαιτέρω γνώσεων σχετικά με το πώς οι κάτοικοι της πρωτεύουσας του νησιού μας ανταποκρίνονται σε εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας στην πόλη τους. Η διαδικασία της δημιουργίας του αντικειμένου εκφράζει τις αξίες των Urban Gorillas που αγκαλιάζουν τη συμμετοχή και εμπλοκή της κοινότητας. <https://www.facebook.com/acecythestructure/>
Διοργάνωση: www.urbangorillas.org

Joseph Conrad: Καρδιά του Σκότους

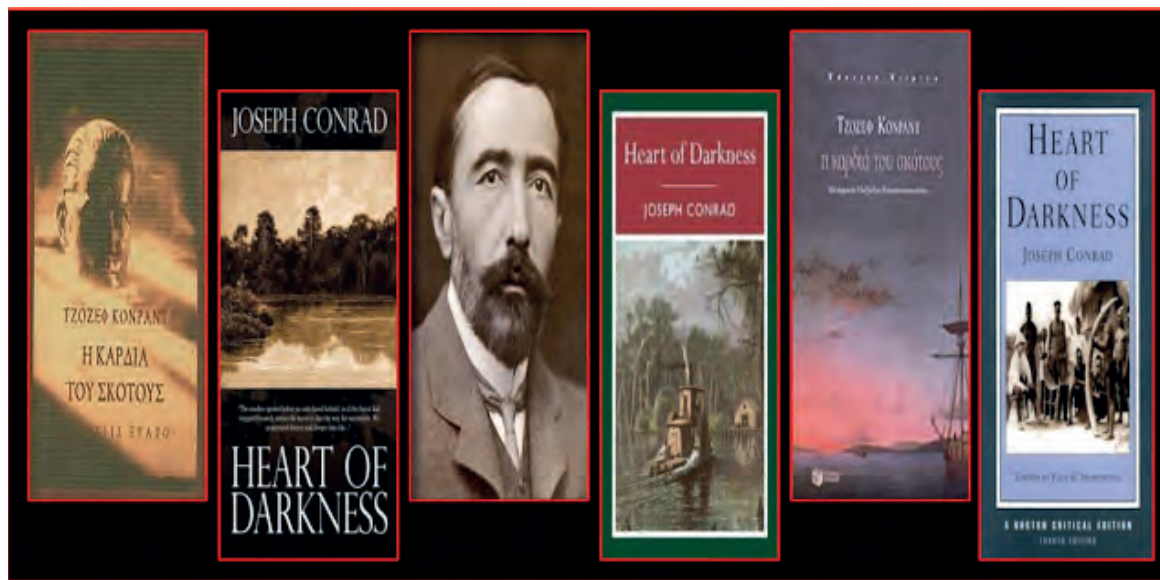
Ο «ανώτερος εκφυλισμός», το μέλλον ως επιστροφή στο παρελθόν

Ιστορίες αλλιώς // Ο Kurtz δεν είναι μόνο το πολιτισμένο υποκείμενο που ανακαλύπτει τον 'άγριο' μέσα του: πιο καταλυτικά ανακαλύπτει μια βαθύτερη κενότητα, το υποκειμενικό ισοδύναμο της καθολικής κενότητας που περιβάλλει και ορίζει όλους μας

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Βλέποντας τον Τάμεση να κυλά τα νερά του κάτω από τον ήλιο στην δύση του, στις βουκολικές πατάδες του Surrey, που πρόσφερε η εντυπωσιακή θέα, οδηγώντας στο Richmond Hill του Λονδίνου, δεν μπορούσα να μην ανακαλέσω τον αφορισμό ότι κάθε ποταμός ξεκινά από το παρελθόν του ανθρώπου και κυλά προς το μέλλον. Κι έπαιρνε μια πιο σκοτεινή, αναπόφευκτη, ανταύγεια η σκέψη, αντιπλώνοντας και τον απειλητικό λόγο του Marlow, στην Καρδιά του Σκότους: «Ανεβαίνοντας τον ποταμό, ήταν σαν να ταξίδευες πίσω στις πιο πρώτες αρχές του κόσμου... διεισδύαμε βαθύτερα και βαθύτερα στην Καρδιά του Σκότους». Αλλά δεν ήταν τόσο η ώρα των μακρινών, σκοτεινών αρχών του πολιτισμού ό,τι τρώαζε και συντάραζε, όσο η συνειδητοποίηση της ταυτότητας του σκοτεινού τότε με το τώρα: «όλο το παρελθόν είναι ακόμα στον νου του ανθρώπου». Η κουλτούρα και ο πολιτισμός είναι μονάχα η 'αλήθεια της επιφάνειας' που επιβάλλει την άρνηση των άλλων, πάντα παρουσών, αληθειών για τις μακρινές, αρχέγονες καταβολές μας, τις αρχές που απειλούν να διεκδικήσουν τα τέλη μας. Η Καρδιά του Σκότους στο δάσος της αγριότητας όπου μας 'επιστρέφει' ο ποταμός ανεβαίνοντάς τον. Μια αλήθεια που αναδιφεί και το 'ανάπτυπο' του Kurtz, ο Μάρλον Μπράντο, στην μεταγραφή της Καρδιάς του Σκότους στις περιστάσεις της απόλυτης εξαγρίωσης στις ζούγκλες του Βιετνάμ, στο «Αποκάλυψις Τώρα», του Κόππολα.

Υπάρχουν τέσσερα ταξίδια που συμπλέκονται στην νουβέλα του Joseph Conrad. Το πρώτο αφορά το πραγματικό ταξίδι του Marlow, του αφηγητού της ιστορίας, ανεβαίνοντας τον ποταμό του Κογκό, προς τον απομακρυσμένο, εσώτερο σταθμό του Kurtz. Το δεύτερο, πιο ουσιαστικό στην αφήγηση, είναι το ταξίδι του Marlow από την πολιτισμένη Δύση στο βάθος της ζούγκλας και πίσω στις αρχέγονες καταβολές της δημιουργίας, στο σκοτεινό, αταξιστικό μας παρελθόν. Το τρίτο ταξίδι αφορά ακριβώς αυτή την καταβύθιση του Kurtz, πρωταγωνιστή του βιβλίου, μέσα από τα διάφορα επίπεδα του εαυτού του, για να συναντήσει τις πιο σκοτεινές κι άνομες, τις θηριώδεις όσο κι αν κρυμμένες ή καταπρασμένες αμφισβησίες του πολιτισμού, που ψυχανεμίζεται ο Kurtz όταν αντιλαμβάνεται ότι βρίσκεται ένα δικό του νόημα στα άναρθρα, ζωώδη γρυλλίσματα του αγριού, ότι ανταποκρίνεται στην 'άγρια αλήθεια του βρυκνημού του... ότι δεν ήταν τόσο αποτρόπαιος ο ήχος που να μην αναγνωρίσεις κάποιο

ήχος νοήματος που εσύ, τόσο μακριά από την σκοτεινή αυγή των καιρών, ωστόσο κατανοείς, βρίσκεις να σχετίζεσαι'. Αυτό το 'nihil allenum', του Τερέντιου.

Η εικόνα της Αφρικής ως ρατσιστικού στερεοτύπου;

Αν η Καρδιά του Σκότους προσφέρεται και για μια αναπόφευκτη στην ιστορική κριτική της πολιτική ανάγνωση, τούτο αφορά το ότι, ειρωνικά έστω και έμμεσα κι εκ του πλαγίου, εκθέτει την θηριώδη ιμπεριαλιστική εκμετάλλευση της Αφρικής, το 'απάνθρωπο' της αιμοδιψούς όσο κι αιμοσταγούς 'scramble for Africa'. Αλλά, αποκαθάρεται έτσι το 'Heart of Darkness', από την κατηγορία του ρατσισμού υπονομεύοντας κι ανατρέποντας εν ταυτά, τις προφάσεις για την πολιτισμική ανωτερότητα και διαφορά του πολιτισμένου από τον πρωτόγονο, στον βαθμό μάλιστα που οι δύο συμπύρνονται και γίνονται ένα. Τα προκώα για τους Ευρωπαίους αποικιοκράτες στην νουβέλα του Conrad είναι το ελεφαντόδοντο, στο Κογκό, αν και η πραγματική ιστορία της σκοτεινής, θηριώδους παρουσίας των Ευρωπαίων στο Βελγικό Κογκό μάλλον αφορά την θήρα για το ελαστικό κόμμι, μετά την επινόηση των ελαστικών των τροχών, από τον Dunlop, το 1888. Ο Conrad χρησιμοποιεί την αποικιοκρατία, στις πιο στενές της πρακτικές για να αναδιφήσει το ερώτημα για το τι συμβαίνει όταν μια υποτιθέμενη πιο πολιτισμένη κι 'ανθρώπινη' ομάδα επιβάλλεται με την βία σε μια άλλη, 'κατώτερη' πολιτισμικά ομάδα, και μάλιστα με σκοπούς ωμής εκμετάλλευσης, με επίφαση δικαίωσης αυτήν την πολιτισμική διαφορά. Στο πρόσωπο του Kurtz, το ερώτημα αφορά κατά πόσο, με ποιους τρόπους και σε ποια έκταση θα υπάρ-

ξει εκείνος που στην συνάντηση με το 'άγριο' Άλλο του θα αποτινάξει τα δεσμά της ηθικής τάξης της ανθρωπότητας, καταλύοντας όποια διαφορά με αυτό το άγριο Άλλο με το οποίο, όπως το είδε κι ο Habermas, συνδέεται, αδήριτα κι αδιάλυτα, σιαμαία θα 'λέγες, κι απειλείται να μεταπέσει σ' αυτό ο Λόγος, στον Φιλοσοφικό Λόγο της Νεωτερικότητας.

Αλλά, όσο κι αν στόχος του Conrad είναι να αναδείξει το αμείψιμο της Δυτικής Ψυχής στην 'εκπολιτιστική', αρπακτική ωστόσο αποστολή της στην Αφρική, πόσο το κείμενό του, εστιασμένο καθώς είναι στην αναδίφηση των ιστορικών, αταξιστικών ιζημάτων της ευρωπαϊκής ψυχής, δεν ανακυκλώνει ακριβώς τα στερεότυπα του αποικιοκρατικού ρατσισμού; Ο Νιγηριανός συγγραφέας, κριτικός της Λογοτεχνίας, Chinua Achebe, καθηγητής στο Bard College της Νέας Υόρκης, στο σημαντικό του άρθρο «An Image of Africa: Racism in Conrad's Heart of Darkness», κατηγορεί τον Conrad ότι η Καρδιά του Σκότους χρησιμοποιεί την Αφρική και την απανθρωποποιημένη εικόνα των πρωτογόνων της σαν απλό προσκίνιο για τα Δυτικοκεντρικά ερωτήματα της περίπλοκης σχέσης της Δύσης με τον πολιτισμό και της ιστορία της. Καταγγέλλεται μια μεταφυσική εικόνα της Αφρικής σαν το άλλο του Πολιτισμού που της αρνείται κάθε ανθρώπινο περιεχόμενο... Κι αυτό, η υποτίμηση της ανθρωπίνης υπόστασης των Αφρικανών για να ζυγίσει η Ευρώπη την ψυχή της, είναι ένα πολύ υψηλό αντίτιμο ακόμη κι αν ο Conrad επεδίωκε την όποια αποκήρυξη της αποικιοκρατίας.

Η θορυβώδης εισβολή της σιωπηλής ζωής

Όλη η Ευρώπη συνέβαλε στην δημι-

ουργία του, έτσι περιγράφεται ο Kurtz, επελεγμένος στην αποστολή του στο Κογκό να συντάξει μια έκθεση στην 'Διεθνή Επιτροπή για την Καταστολή των Πρωτόγονων Εθίμων'. Συνοψίζει στην φυσιογνωμία του ό,τι η Ευρώπη θα μπορούσε να καυχάται αλλά και να φοβάται για τον εαυτό της. Είναι ένα χαρακτηριστικό δείγμα αυτού που ο Max Nordau (όπως είδαμε ήδη στο κείμενο για τον θάνατο στην Βενετία του Τόμας Μαν) χαρακτηρίζει ως τον 'ανώτερο εκφυλισμένο', προικισμένος καθώς είναι με μια ανώτερη ευφυΐα, εξελεγμένη τόσο υπερβολικά, όσο και εις βάρος των ηθικών του αρετών, που έχουν αντίθετα ατροφήσει. Είναι ο ίδιος ένα πεδίο συγκρούσεων και αντιφάσεων ανάμεσα στον ηθικό σκεπτικισμό, την οργισμένη εσωστρέφεια και, βέβαια, τον αταξισμό που αντανακλά τους φόβους ότι η εξέλιξη δεν εγγυάται την πρόοδο, κι ότι, αντίθετα, η διανοητική υπεροχή, ως υπέρβαση των παραδεδεγμένων, προχωρώντας κι υποχωρώντας ταυτόχρονα, είναι κοντά στο να μετακυλίσει στον πιο ωμό πρωτογονισμό της Λιθίνης Εποχής.

Ο Kurtz δεν είναι μόνο το πολιτισμένο υποκείμενο που ανακαλύπτει τον 'άγριο' μέσα του: πιο καταλυτικά ανακαλύπτει μια βαθύτερη κενότητα, το υποκειμενικό ισοδύναμο της καθολικής κενότητας που περιβάλλει και ορίζει όλους μας. Η υπαρξιακή του αγωνία δεν συνιστά θετική έκφραση και κατάφαση μιας αυθεντικής ταυτότητας. Αντίθετα, υποδηλώνει την ακόμα πιο αποτρόπαιη αναγνώριση μιας υποκειμενικότητας που ταυτόχρονα διαμορφώνεται και δείχνεται παντελώς ασήμαντη από ό,τι προηγήθηκε, την περιβάλλει και θα επιζήσει μετά από αυτή. Δεν αφορά μονάχα την απειλή της ιστορικής αφήγησης μιας

οπισθοδρόμησης, αφού άλλωστε αυτή αφανίζεται. Είναι η ακόμη βαθύτερη οπισθοδρόμηση σε μια λήθη που ήταν πριν τον χρόνο και πριν την μνήμη. Αν υπάρχει μια αναλογία με την ορμή προς θάνατο του Freud, αυτή αφορά όχι το πισωγύρισμα στον χρόνο αλλά την λήθη που διαγράφει τον χρόνο σαν ιστορική αφήγηση, στο αρυτίδωτο τέλημα πριν τον χρόνο, πριν την μνήμη.

«Είχαμε αποκοπεί από την αντίληψη του περιβάλλοντός μας, γλιστρούσαμε δίπλα σαν φαντάσματα... Δεν καταλαβαίναμε, γιατί ήμασταν τόσο μακριά, και δεν μπορούσαμε να θυμηθούμε, γιατί ταξιδεύαμε στην νύκτα των πρώτων καιρών, των καιρών που είχαν κάποτε περάσει, χωρίς να αφήσουν ούτε ίχνος, και καθόλου μνήμες». (σελ. 51)

Όταν, στο κλείσιμο του βιβλίου, ο Marlow επιστρέφει στο Λονδίνο, ψεύδεται στην αρραβωνιαστικιά του Kurtz, που ζητεί να μάθει για τις τελευταίες λέξεις του αγαπημένου της. Δεν τολμά, του είναι αδιανόητο να της μεταφέρει τις δύο λέξεις που συνοψίζουν το σκότος της δυτικής κτηνωδίας, πίσω από το χρυσό και βελουδένιο επίχρισμα της πλούσιας, αριστοκρατικής ζωής που αυτή εξασφάλιζε. Αντί του 'τρόμος, τρόμος', ('horror, horror'), διατηρεί τις προφάσεις του αβροδίατου πολιτισμού των σαλονιών: 'χρυσή μου', της λέγει, 'οι τελευταίες του λέξεις ήταν το όνομά σου...'. Κρύβει το αβυσσαλέο σκότος μόλις κάτω από το επιφανειακό λούστρο του πολιτισμού, ένα σκότος που ήδη, καθώς έπεφε το δειλινό, σωρευόταν απειλητικό έξω από το σαλόνι της. 'Το σκοτάδι ήταν εδώ εκτός', μας προειμύζον άλλωστε οι πρώτες σελίδες της Καρδιάς του Σκότους. Αγκυροβολημένος στο Gravesend, στις εκβολές του Τάμεση, θυμάται ότι 'αυτή, κάποτε, ήταν μια από τις πιο σκοτεινές γωνιές της γης'. Εβλεπε, εκεί στο σαλόνι της πολιτισμένης αυτής γυναίκας τον ιστορικό παραλληλισμό ανάμεσα στους Ρωμαίους που, ανεβαίνοντας τον Τάμεση, αντιμετώπιζαν τον θάνατο, την απρόσπια κι ιθαγενείς παρόμοιους με την εμπειρία των Ευρωπαίων που ανέβαιναν τον ποταμό του σκοτεινού Κογκό: τους Ρωμαίους σαν μόλις 'εχθές'.

Αυτό που απασχολεί τον Marlow είναι ίσως όχι οι πρωτόγονες δυνάμεις που ζυπνούν και κάνουν την εμφάνισή τους στην φρενήρη αρπακτικότητα του πολιτισμένου Δυτικού, όσο οι δυνάμεις της λήθης μέσα και στους δύο: η θάλασσα αυτή του αδιαπέραστου χρόνου κι η απέραντη μοναξιά που σημαδεύουν όχι μόνο τον βούρκο στον οποίο βουλιόζουμε, αλλά που επίσης διαπερνούν το παρόν, πλημμυρίζοντάς το με ένα παρελθόν που ούτε αναγνωρίζουμε και στο οποίο δεν μπορούμε ωστόσο ούτε να διαφύγουμε στο μέλλον: αυτή είναι η Καρδιά του Σκότους.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Το όνομά της είναι *Jane Eyre*

Ανταποκρίσεις //

Μια παράσταση-ιστορία, που «έσπασε» και «ενώθηκε» ξανά. Οι ηθοποιοί εναλλάσσονται ρόλους, φτιάχνουν με το σώμα τους πόρτες, τοίχους, έπιπλα, μιμούνται ήχους και παριστάνουν ζώα

ΠΕΤΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛ (ΛΟΝΔΙΝΟ)
petrosmi@hotmail.com

Φωτογραφίες: Manuel Harlan

Όλοι έχουμε ακούσει κάτι για την Jane Eyre. Πρόκειται για μια πονεμένη, όντως, ιστορία. Ορφάνια, αρρώστιες, δυστυχία, μυστήριο, πόνος. Τόπος, κάπου στη Βόρεια Αγγλία. Χρόνος, περί τα τέλη του 18ου αιώνα, αρχές 19ου. Συγγραφέας του μυθιστορήματος, η Charlotte Bronte.

Τι να 'ναι σ'αλήθεια η ελευθερία, Jane; Και αν, όπως λες, δεν μπορείς να έχεις την πολυπόθητη ελευθερία, τότε ναι, πρέπει τουλάχιστον να έχεις το δικαίωμα της αλλαγής. Η παραγωγή είναι ερωτεύσιμη, δυναμική, παθιασμένη, τολμηρή, εμπνευσμένη. Από την πρώτη κιόλας «ανάσα» ταξίδεψα στον κόσμο της, χάθηκα και πραγματικά το απόλαυσα. Έτσι όπως θα έπρεπε να είναι η κάθε παράσταση. Έτσι όπως θα έπρεπε να είναι το θέατρο.

Devised Theatre

Φαίνεται από τις πρώτες στιγμές ότι η παράσταση είναι αποτέλεσμα εργαστηριακής επεξεργασίας, ή αλλιώς ότι εντάσσεται στη σφαίρα του Devised Theatre. Είναι πολλά τα στοιχεία που, όταν τα μαζέψεις και τα βάλεις διπλάδι, με σιγουριά αποφαίνεσαι πως πρόκειται για μια δουλειά, αποτέλεσμα εργαστηρίων. Μια παράσταση-ιστορία, που «έσπασε» και «ενώθηκε» ξανά. Οι ηθοποιοί εναλλάσσονται ρόλους, φτιάχνουν με το σώμα τους πόρτες, τοίχους, έπιπλα, μιμούνται ήχους και παριστάνουν ζώα. Εδώ αξίζει να αναφέρουμε την πανέξυπνη ερμηνεία του Craig Edwards ως του πιστού σκύλου Pilot. Όλα αυτά είναι μάλλον αποτέλεσμα αυτοσχεδιαστικών πειραμάτων. Ειδικά σε αυτήν την περίπτωση, που εκτελούνται με τόση άνεση και επαγγελματισμό.

Η σκηνοθέτις Sally Cookson μαζί με τη δημιουργική της ομάδα, η οποία αποτελείται από τον σκηνογράφο Michael Vale, τη σχεδιάστρια κο-

σουμιών Katie Sykes, τον σχεδιαστή φωτισμών Aideen Malone, τον συνθέτη Benji Bower, τον δραματουργό Mike Akers και τον κινησιολόγο Dan Canham μάς δίνουν τη δυνατότητα να βάλουμε τη φαντασία μας να «χτίσει», να δημιουργήσει. Τολμήστε να φανταστείτε, να αφηθείτε σ' αυτό το αλλιώτικο, ασ πούμε, παραμύθι. Το σκηνικό και τα κοστούμια είναι λιτά, με μια λειτουργικότητα που δεν περνά απαρατήρητη. Η μουσική προσφέρει έναν ρυθμό σταθερό, με τους μουσικούς στο κέντρο της σκηνής να είναι ισότιμα μέλη της performance, τολμώντας μάλιστα να μπαίνουν σφίνα σε νευραλγικά σημεία. Ο φωτισμός άκρως ατμοσφαιρικός, συνεπής συνταξιδευτής, γαλήνιο πέπλο στο ταξίδι. Η κίνηση σωστός πρωταγωνιστής- ήρεμη δύναμη.

Απέναντι στην εξουσία

Η ηρωίδα αντι-παραβάλλεται από μικρή ηλικία με την «εξουσία», όποια μορφή και να έχει αυτή. Και τα καταφέρνει. Όσο μπορεί, βέβαια, μια γυναίκα της τότε εποχής.

Η πρωταγωνίστρια Madeleine Worrall (Jane Eyre) ήταν απολαυστική, σε σημείο που δεν μπορούσα να πάρω τα μάτια μου από πάνω της. Ισάξια να ενσαρκώσει έναν τέτοιο ρόλο που, κατά τα ψέματα, δεν ήταν παρά ένα τολμηρό. Ήταν πιθανό, άλλωστε, το όλο γχείρημα -δηλαδή να ανεβεί στο σανίδι η δραματοποίηση ενός τόσο γνωστού μυθιστορήματος- να είχε μια όχι και τόσο καλή κατάληξη.

Οι ηθοποιοί καταφέρνουν να εναλλάσσονται από ρόλο σε ρόλο με τέτοιο

τρόπο που, αν και ολιγάριθμοι, γεμίζουν τη σκηνή του Εθνικού Θεάτρου της Αγγλίας και φαντάζουν δεκάδες. Ομολογώ πως είναι από τις καλύτερες, κατά την άποψή μου, και πιο δεμένες ομάδες που είδα επί σκηνής τους τελευταίους μήνες. Η παρουσία της σοπράνο Melanie Marshall είναι καταλυτική. Καίρια. Δίνει έναν τόνο εύθραυστης αισιοδοξίας. Κορυφαία η στιγμή που μεταμορφώνεται στη γυναίκα του κύριου Rochester και τραγουδάει το γνωστό άσμα του Gnarls Barkley «Crazy», σε οπερατική μορφή.

Τα λονδρέζικα θέατρα

Η παράσταση αποτελεί μια συνεργασία/συμπαράγωγή του Bristol Old Vic με το National Theatre του Λονδίνου. Αρχικά ανέβηκε στο Μπρίστολ πέρυσι, σε δύο μέρη, και αυτή την περίοδο παίζεται στο Λονδίνο, σε μια νέα ενοποιημένη παράσταση.

Το Bristol Old Vic ιδρύθηκε το 1946 και πήρε το όνομά του από την ομάδα που στάλθηκε από το Old Vic του Λονδίνου για να το στελεχώσει και να το λειτουργήσει ως παράρτημα. Από το 1963 λειτουργεί ως ανεξάρτητο πλέον θέατρο. Θεωρείται ένας από τους πιο σημαντικούς θεατρικούς οργανισμούς του Ηνωμένου Βασιλείου.

Το National Theatre of Great Britain, ή αλλιώς Royal National Theatre, ιδρύθηκε το 1963 και βρίσκεται στη μόνιμη στέγη του παρά τον Τάμεση στο South Bank. Αρχικά, και μέχρι το 1976, στεγαζόταν στο Old Vic, λίγες εκατοντάδες μέτρα μακριά. Σήμερα στεγάζεται σε ένα εκκεντρικό κτίριο σπασμένων μορφών, με μια μοναδική αισθητική, που εν πολλοίς προκαλεί. Από τα οικοδομήματα που είτε τα αγαπάς, είτε σε αφήνουν αδιάφορο, είτε τα θεωρείς άσχημα και τα προσπερνάς. Το National Theatre είναι ένας ζωντανός οργανισμός, με πλατφόρμες για κάθε παράσταση, εκπαιδευτικά προγράμματα, σεμινάρια, εκθέσεις, φεστιβάλ και διάφορες εκδηλώσεις. Πράττει, δηλαδή, ό,τι θα έπρεπε να πράττει κάθε εθνικό και κρατικό θέατρο. Παρακολούθησα αρκετές παραστάσεις εκεί, δίχως ποτέ να φύγω παραπονεμένος.

Και στην Κύπρο

Η παράσταση προβάλλεται μέσα από τον φακό του National Theatre Live και στα κυπριακά θεατρικά λημέρια. Θα λάβει χώραν μία προβολή από το National Theatre την Τρίτη, 12 Ιανουαρίου, στο Ριάλτο στη Λεμεσό, στον ΘΟΚ στη Λευκωσία, αλλά και στις 9 Μαρτίου στην Παλιά Ηλεκτρική στη Λευκωσία. Στο Λονδίνο θα παίζεται μέχρι σήμερα, 10 Ιανουαρίου.

Σημ.: Για το ιστορικό των θεάτρων, αρύονται πληροφορίες από τις ανάλογες σελίδες της Wikipedia και για τα ονόματα και τα βιογραφικά των δημιουργικών ομάδων και των ηθοποιών από τις σελίδες του National Theatre και του Bristol Old Vic.

www.simerini.com.cy

Βιβλιονηλασίες // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

«Η πόλη δεν θέλει συστάσεις»
και «Αρένα / Arena»

Λίλη Μιχαηλίδου

Μια ποιητική αφήγηση και μια αφηγηματική ποίηση ειδολογικής και υφολογικής διαλεκτικής, η συγγραφέας των οποίων Λίλη Μιχαηλίδου συμπλέκει τα ποικιλόχρωμα νήματα σε θεματικά κομβικά τους σημεία μέσα από δύο ευτυχείς διαδοχικές στιγμές της συγγραφικής της δημιουργίας, αμφότερες από τις ελλαδικές εκδόσεις Μελάνη.

Στα ταξιδιωτικά αφηγήματα ποιητικής πρόζας «Η πόλη δεν θέλει συστάσεις» του 2011 κυριαρχεί το στοιχείο της αναζήτησης και της εξερεύνησης της γεωγραφικής πόλης, αλλά και της βαθύτερης διείσδυσης στην φυσιογνωμική της ενδοχώρα, αρχίζοντας από την «οδυσσειακή» ενδοσκόπηση της ταξιδεύτρας ψυχής, «τούτης της ανελεήμονης φωνής - της τίγρης της συνταξιδιώτισσας», κατά τον Καζαντζάκη. Προειδοποιεί στους τελευταίους στίχους του εισαγωγικού της ποιήματος: «Για να περάσεις όμως απέναντι, /.../θα πρέπει πρώτα - χωρίς αναστολή- /να διασχίσεις μέσα σου». Και στον επίλογο της «επικολυρικής» της ταξιδιογραφίας επισημαίνει: «Κάποιες πόλεις τις έχω ζήσει πιο πολύ από άλλες, με επισκέψεις τρεις και τέσσερις, ίσως και περισσότερες φορές- κάποιες τις είδα μέσα από την κλειδαρότρυπα- μπόρεσα όμως να πάρω μαζί μου αποκόμματα εικόνων, γέυσεων, επιθυμιών, ιστοριών, μύθων...». Έτσι, μέσα από τη δική της εικονοπλαστική όραση βλέπουμε να ξαναζωντανεύουν οι «μοναχικές σαν ποιήματα» γειτονίες της Χρυσολιωνίτισσας, το παλιό Διεθνές Αεροδρόμιο της Λευκωσίας, καθώς και τα γραφικά κυπριακά χωριά, της Γαλάτας και του Φικάρδου. Κι ύστερα βάζουμε μαζί της πλώρη για την Αίγινα, τα Κύθηρα και τους Δελφούς κι απ' τα ονειρεμένα «νερά του Βοσπόρου» στην Κωνσταντινούπολη μέχρι τη Βηρυτό και τη Δαμασκό μεθούμε από χρώματα κι αρώματα των αλλοτινών ημερών. Πλαταίνοντάς μας τους ορίζοντες των νοερών πτήσεων από το Νέο Δελχί έως το Γιοχάνεσμπουργκ και τη Νέα Υόρκη, μας ταξιδεύει ακόμη με «τα θαλασσοπούλια» στα νησιά του Βαλτικού Αρχιπελάγους. Κάτω από ποιητικούς στίχους τίτλων μάς σταματά σε εμβληματικές πρωτεύουσες και φαντασμαγορικές πόλεις της Ευρώπης με άλλες ενδιαφέρουσες διαδρομές: Πράγα, Φλωρεντία, Άμστερνταμ, Βρυξέλλες, Βιέννη, Αβέσota, Ελσίνκι, Παρίσι, Βουδαπέστη, μια πληθωρική περιηγητική συγκομιδή. Αλλά πλουσιότερη σε καρπούς πνευματικής ευφορίας και ποιητικής ανάταξης η γνωριμία στο σπίτι του στη Στοκχόλμη με τον

Νομπελίστα ποιητή Τούμας Τράνστρεμερ, που έφυγε για το δικό του αιώνιο ταξίδι στις 26 Μαρτίου του περασμένου χρόνου.

Στη δίγλωσση ποιητική της συλλογή «Αρένα»/«Arena» του 2014 και με αγγλική μετάφραση από τον David Connolly οδοιπορεί ασθμαίνοντας από τους κοντινότερους ίσαμε τους μακρύτερους και επώδυνους δρόμους του χτες και του σήμερα, παλινδρομώντας ανάμεσα στη νοσταλγική μνήμη και την εναγώνια προσδοκία και αθμονώνοντας στο τραυματικό μεταίχιμο της μοιρασμένης πόλης με τις ορατές ή άρατες διαχωριστικές γραμμές κατά συνεκδοχή της πατρίδας της. Ενώ από τα τοπία της γενέθλιας γης και τη μεταφορική «αρένα» των τραγικών δρώμενων του τόπου της συλλαμβάνει με τους κραδασμούς της ποιητικής φαντασίας άγνωστους κόσμους, για να μας μεταφέρει σε ελληνικά νησιά, αρχαιοελληνικές πολιτείες, μουσεία και πάρκα σε σύγχρονες ευρωπαϊκές ή ευρασιατικές μεγαλουπόλεις.

Ιχνηλατώντας έτσι τους δύσκαμπτους και παραπαίοντες βηματισμούς από την αλληγορική «αρένα» στον αέναο στίβο των εσωτερικών αγώνων μέχρι την υπαρκτή αρένα της Βαρκελώνης, μεταμορφωμένη σε «ένα τεράστιο εμπορικό κέντρο» και «πολυεθνικές» εκεί όπου η ποιήτρια πληγωμένη και σφαδάζουσα, χωρίς ωστόσο να αποποιείται την προσωπική ευθύνη, προτάσσει την πάλη της αυτεπίγνωσης και της υπόρρητης συνειδησιακής κρίσης για την απουσία αγωνιστικής αντίδρασης μπροστά στη μεταμορφωτική αλλοτρίωση των βάρβαρων καιρών μας: «Μεταμορφώνομαι σε ταύρο που αρνείται να παλέψει. / Τα κοντάρια είναι ήδη καρφωμένα στο σώμα μου, / το αίμα ρέει γράφοντας τον επίλογο- / κόκκινο πανί- εφιάλτης. / Μεταμορφώνομαι σε ταύρο / που παλεύει με τον εαυτό του».

Ως επίλογο της σημειολογικής περιδιάβασης στην ποιητική ψυχή της Λίλης Μιχαηλίδου καταγράφουμε τους στίχους μιας άλλης της «Μεταμόρφωσης»: «Μεταμορφώνομαι σε πουλί δίχως ράμφος. / Ο αέρας έχει φροντίσει για τα φτερά, / τ' αστέρια για τα μάτια / κι η βροχή για την υγρασία των φιλιών. / Τρέφομαι με όνειρα και ουρανό».

Ιδεοσκόπιο // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Αναζητώντας την Ευτοπία

chrysothemisch1@gmail.com

Προειδοποίηση: Η αφήγηση, αν δεν είναι ονειρική μυθοπλασία, προοιωνίζεται αλληγορικό μύθο ως «αγωνία και έκσταση» κάθε πιθανής ή αυθύπαρκτης πραγματικότητας. Κι εφόσον δεν πρόκειται περί ψευδαισθησιακής πλάνης στην παραμυθούπολη κάποιου μακρινού χτες, η αληθοφανής πλοκή της περιπετειώδους περιπλάνησης ξεκινά από το εδώ και το σήμερα.

Δεν θέλαμε λοιπόν να χάσουμε την παραμονή της Πρωτοχρονιάς και την αρχιμηνιά του νέου έτους 2016, προπάντων τον εορτασμό των Φώτων, που θα φώτιζαν το ταξίδι της αναζήτησής μας. Κι έτσι την επαύριο, με Πρόδρομο τον Άη Γιάννη, αφήσαμε πίσω μας τη γη της Δυστοπίας. Εναλλάσσοντας συγκοινωνιακά μέσα με μη συμβατικά οχήματα και διαστημόπλοια Ουτοπίας, κατεβήκαμε, περίεργο πώς και γιατί, σε κάποιο θαμνόφυτο ημιορεινό τοπίο, που έμοιαζε και δεν έμοιαζε μ' αυτά του νησιού μας. Και ξάφνου, διασχίζοντας ένα πυκνό τεφρορόδινο σύννεφο ομίχλης μες στο ξεροβόρι και τον χιονιά, βρεθήκαμε εκεί όπου μας είχε ορμηθεί το φωτεινό όραμα. Αλλά γι' οκνηκού ο' άνοιγμα καινούργιας αυλαίας: μια διάπλατη αγκαλιά χρυσοπόρφυρες ηλιακτίδες να μας τυλίγουν στο καλωσόρισμα της θαλπωρής τους. Οι εκτυφλωτικές βαθυπράσινες ανταύγειες του περιβολιού, σμίγοντας μ' αργυρόγλαυκες αποχρώσεις κι ανθρωπόμορφες σκιές Αμαδρυάδων, βγαλμένων από λιόδεντρα, στοιχειωναν ακόμα πιο πολύ το μυστηριώδες σπιτάκι με την κωνική χορταριασμένη στέγη, ανεβασμένο πάνω σε τέσσερις γεροδεμένους δεντροκορμούς. Λες και θύμιζε εξωτικές ζύλινες καλύβες της Πολυνησίας στις σμαραγδένιες ακτές του Ειρηνικού...

«Όχι, κανένα μυστήριο, απλώς, αντιπλημμυρική πρόνοια του Ευτόπου», μας εξήγησε ο Ευτόπος, οδηγώντας μας στο μελετητήριο-εργαστήριο του πολυμήχανου Καθηγητή. Όστε καταφέραμε να φτάσουμε επιτέλους στην καρδιά της Ευτοπίας, συλλογιστήκαμε έκπληκτοι, χωρίς καν ν' αρθρώσουμε λέξη. Αλλά από πότε, ξαναρωτήσαμε μέσα μας, χάνοντας εντελώς την αίσθηση του χρόνου. Κι εκείνος, διαβάζοντάς μας σιωπηλά σαν ανοικτό βιβλίο, άναψε ευθύς την απέναντι οθόνη ψηφιακής σήμανσης: 10 Ιανουαρίου 2016. «Μα η χρονολογία παραπέμπει στον αναριθμητισμό του Όργουελ», ψελλίσαμε με αφυπνισμένο αίσθημα αποκάλυπτου τρόμου, αναξώντας τ' απολιθώματα της μνήμης. Κι ύστερα, μαρμαρώσαμε άναυδοι μπροστά στο ανιγηματικό χαμόγελο τού κατ' ευφημισμόν ίσως Ευτόπου, που μπορεί να ήταν ένας άλλος Δυστόπος-«Μεγάλος Αδελφός» μιας ετεροχρονισμένης Δυστοπίας. Κι αρχίσαμε να παγώνουμε και να ιδρώνουμε μαζί, ν' αναψοκοκκινίζουμε από θυμό και να τρέουμε σύγχρομοι

από καχύποπτη ανασφάλεια, όσο κι αν μας καθυσάχαζε το ήμερο ύφος του Ευτόπου. Ποιος τάχατε τραγοπόδης δαιμονικός καλικάντζαρος μάς έστεινε υποχθόνια παγίδα, πριονίζοντας το δέντρο στα έγκατα της γης και το κλαδί του μέλλοντός μας;

«Φαίνεται θα ξεχάσατε ότι πριν από τρεις μέρες μπήκατε στη μηχανή του χρόνου και περνώντας σαν μέσα από μικροσκοπικές σφραγες συντόμευσης με ταχύτητα φωτός, 186.000 μίλια δηλαδή ανά δευτερόλεπτο, διανύσατε 45 χρόνια προς το μέλλον. Κι ενώ εσείς απεγνωσμένα αναζητούσατε την πολιτεία της Ευτοπίας, εγώ έδινα οδηγίες στον χωροχρονικό μου μηχανισμό, για να σας προσγειώσω και πάλι στον δικό σας αγαπημένο τόπο. Και μάλιστα στο βόρειο μέρος του νησιού μας, εδώ στα ριζά του Πενταδάκτυλου, όπου Αττίλες εισβολείς πελεκούσαν τόσα και τόσα χρόνια να ξεριζώσουν τις πατρογονικές μας ρίζες. Καθώς βλέπετε, κβαντικός και γήινος κόσμος πέτυχαν τον άριστο συντονισμό, αναγγέλλοντάς σας ταυτόχρονα την πολυπόθητη είδηση της ελεύθερης και αδιαίρετης πατρίδας μας».

Άρα, ο πεφωτισμένος Ευτόπος με το χαμογελαστό αρυτίδωτο πρόσωπο ήταν γνήσιος συμπατριώτης μας, όσο

κι αν φαινόταν στο μυαλό απόγονος του Einstein και του Hawking. Κι όσο κι αν μας κατέκλυαν χίλιες δυο αμήχανες απορίες, μέναμε άφωνοι, μη ξέροντας τι να πιστέψουμε: μήπως είχαμε πέσει σε χειμερία νάρκη χίμαιρας; Αλλά, αν όλα αυτά ήταν αλήθεια, γιατί να μη ζούσαμε το θαύμα μισό σχεδόν αιώνα μετά; Εξάλλου, ξεκινώντας τον δίσκετο εκείνο χρόνο, που επαίοντες και ψιτακοί με αναφορές απολογισμών και μαντικές στατιστικές τον κακολογούσαν για δυσοίωνα, πώς δεν θα φτάναμε με τέτοιες επαναστατικές ανατροπές κοσμογονικών αλλαγών σε ευοίωνες εποχές Ευτοπίας; Χωρίς πολέμους πια, αλόγιστες περιβαλλοντικές καταστροφές, τρομοκρατικές βαρβαρότητες, προσφυγικά μεταναστευτικά κύματα, κι όσα απάνθρωπα δεινά μάζιζαν την ανθρωπότητα. «Είναι λοιπόν παρελθόν οι άγριοι καιροί αλλότριων ηθών;». «Όχι ακριβώς», έλαβε τον λόγο ο Ευτόπος, «αν δεν βρείτε οι ίδιοι τον τρόπο αυτοπραγμάτωσης του πνευματικού σας οικοσυστήματος. Κι αν επιστρέψετε ξανά σε παρωχημένες Δυστοπίες».

Επιμύθιο: Όση ώρα μιλούσε ο Ευτόπος, ο Ευτόπος είχε εξαφανιστεί πίσω από τη φωνή της φωτεινής οθόνης: «Θέλει αρετήν και τόλμην η Ευτοπία!».

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Νίκος Καββαδίας, Στο άλογό μου

Απόσπασμα της εβδομάδας // Είν' αφάνταστη η λύπη κι η κακομοιριά που δοκιμάζεις σαν αισθάνεσαι να 'σαι και να βλέπεις ανθρώπους και ζώα και τα πάντα μες στη λάσπη // Επιμελείται η **Μαρία Μηνά**

Ο ποιητής της πρώτης νιότης μας γεννήθηκε στις 11 Ιανουαρίου του 1910 σε μια επαρχιακή πόλη της Μαντζουριάς, το Νικόλακι Ουσουρίκι.

Το να γράφει κανείς σ' έναν άνθρωπο, είναι ίσως εύκολο στους πολλούς. Το να γράφει σ' ένα ζώο, είναι αφάνταστα δύσκολο. Για τούτο φοβάμαι. Δεν θα τα καταφέρω.

Τα χέρια μου έκουσε σκληρύνει από τα λουριά σου, κι η ψυχή μου από άλλη αιτία. Όμως πρέπει. Αισθάνομαι την ανάγκη. Γι' αυτό θα σου γράψω.

Στην αρχή δεν με ήθελες. Καταλάβαινες σε μένα τον άπραγο με το αδύνατο χέρι. Είχες δίκιο. Ίσως για πρώτη φορά έβλεπα άλογο από τόσο κοντά. Τ' άλογο που είχα δει στη ζωή μου ήτανε στα τσίρκα, που τα δουλεύανε κοζάκοι, και στις κούρσες, που τα παίζαν οι άνθρωποι. Αυτό με είχε πειράξει. Δεν είστε προορισμένα για τόσο χαμηλές πράξεις. Ας είναι... Αυτό είναι μιαν άλλη ιστορία, καθώς λέει ο Κίπλινγκ, αυτός που τόσο σας είχε αγαπήσει και ιστορήσει.

Το ξέρω πόσο σε κούρασα. Στραβά φορτωμένο ακολούθησες υποτακτικά στις πορείες της νύχτας. Γρήγορα γίναμε φίλοι. Με συνήθισες. Έπαψα πια να σε χάνω μέσα σ' άλλα τα ζώα της Μονάδας μας. Έπαψα να μη σε γνωρίζω.

Αν αρχίσω τα «θυμάσαι», δεν θα τελειώσω ποτέ. Λατρεύω τη συντομία! Θα σου θυμίσω μονάχα τρεις νύχτες μας. (Απορώ με τον εαυτό μου απόψε. Τόσο στοργικά δεν μίλησα ποτέ σε κανέναν).

Θυμάσαι τη νύχτα με τη βροχή; Ανελέπτα κι οι δυο μουσκεμένοι, προχωρούσαμε μέσα στη νύχτα. Μόνοι. Σε οδηγούσα ή με οδηγούσες; Κάρφωνα τα νυσταγμένα μου μάτια στο νυχτερινό παραπέτασμα, όπως δεν τα κάρφωσα τότε που αναζητούσα φανάρια στη Βόρειο θάλασσα. Η όσφρησή σου μας έσωσε. Ένας στάβλος μάς έγινε άσυλο. Παραμερίσαμε τον σανό κι ανάψαμε μεγάλη φωτιά. Λέω, ανάψαμε. Εσύ μου 'δινες θάρρος. Ξαπλωμένος σ' άκουα να μαςάς. Κατόπι σου μίλησα. Ποτέ δεν συμφώνησα με τους ανθρώπους όπως τότε με σένα. Κοιμηθήκαμε συζητώντας. Εγώ ξαπλωμένος στο χόρτο. Εσύ όρθιο. Πόσοι άνθρωποι δεν κοιμούνται όρθιοι περπατώντας δίχως να 'χουν τη δική σου νόηση; Ας είναι...

Η δεύτερη νύχτα: Τότε που μπήκαμε μ' άλλους πολλούς μες στη μάχη. Μπορούσε κοντά από 'κει να κουβαλήσουμε τραυματίες. Ακούσαμε μαζί το

θόρυβο του πολέμου και τον συνηθίσαμε. Πήραμε το παλληκάρι με το πληγωμένο πόδι και φύγαμε. Ποτέ μου δε σεν είδα πιο προσεκτικό και τόσο αλαφροπάτητο. Είχες ξεκάσει κείνο το νευρικό σου συνήθειο να πηδάς σηκώνοντας το σαμάρι. Τα 'χες όλα νιώσει ίσως πριν από μένα.

Και τώρα, η νύχτα στο βουνό με τη λάσπη: βαρυφορτωμένοι, κατάκοποι προχωρούσαμε. Είν' αφάνταστη η λύπη κι η κακομοιριά που δοκιμάζεις σαν αισθάνεσαι να 'σαι και να βλέπεις ανθρώπους και ζώα και τα πάντα μες στη λάσπη.

Άλογα και μουλάρια πεσμένα μάς κόψανε τον δρόμο. Εμείς προχωρούσαμε. Άξαφνα έπεσες. Πέσαμε, θέλω να πω. Με τα δυο σου πόδια σπασμένα, με το κεφάλι χωμένο στις λάσπες. Θυμάσαι πόσο προσπάθησα. Δεν το κατόρθωσα. Πρέπει να νιώσεις καλά πως δεν φταίω. Ποτέ δεν προσπάθησα τόσο. Έμεινα δίπλα σου ολόκληρη νύχτα. Πιο πέρα από μας ένας Ιταλός σκοτωμένος. Πάνω μας η Μεγάλη Άρκτος, το Βόρειο Στέμμα, ο Αστερισμός του Ωρίωνα ψιχάλιζαν φως.

Δεν είδα ποτέ πώς πεθαίνουν οι άνθρωποι. Γύρισα πάντα τα μάτια μου από τον θάνατο. Μα φαντάζομαι...

Παύω. Φοβάμαι μήπως πω λόγο μεγάλο.

Φυλάω ακόμη το ξυστρί και τη βούρτσα σου. Κι όταν κάποτε κι αυτά θα τα παραδώσω, θα σε φυλάξω στη μνήμη μου.

Οι κάλοι των χειρών μου από τα λουριά σου μου είναι τόσο αγαπητοί, όσο εκείνοι που κάποτε απόχτησα στις θαλασσινές μου πορείες. Θα σου ξαναγράψω!...

Κούδεσι, Μάρτις 1941 (σελ. 35-39)

Σημ.: Ο Νίκος Καββαδίας [...] «πέρα μέρος στον Αλβανικό και γύρισε από τους τελευταίους με τα πόδια, ταλαιπωρημένος, αδύνατος, τρώγοντας ό,τι του δίνουν οι νοικοκυρές στα χωριά απ' όπου περνούσε. [...]». (Από το βιογραφικό σημείωμα στο τέλος του βιβλίου, γραμμένο από την Τζένια Καββαδία)

Το βιβλίο **Του πολέμου/Στο άλογό μου** κυκλοφορεί από τις εκδόσεις **Άγρα**